БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 31 (8253) | 1957 оной февралиин 6, среда | Сэн 20 мүнгэн

Ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха

Партиин XX съездын болон КПСС-эй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдээр үүсхэгдэһэн политическэ болон ажалай үндэр ехэ дэбжэлтын оршон байдалда нютагай Соведүүдтэ һунгалта болохоёо байна. Һунгалтын урда тээхи ажалшадай суглаанууд дээрэ нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадууд дэбжүүлэгдэжэ дүүрэхэ дүтэлөө. Ойрын хэдэн үдэрһөө ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө агитаци эхилхэнь. Тиимэһээ һунгагшадай дунда ябуулагдаха ойлгууламжын хүдэлмэриие бүри үргэнөөр ябуулха саг ерэбэ.

Һунгалтада бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо аймаг, район, город, һуурин газар бүхэндэ агитпунктнууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд ехэхэн политическэ хүдэлмэри һунгагшадай дунда ябуулжа захалаа. Холын Баунтын аймагай Багдарин, Ципикан тосхонуудта, «Путь к коммунизму» колхоздо эмхидхэгдэһэн агитпунктнууд һайнаар хүдэлнэ. Һунгагшадта зорюулагдаһан лекци, хөөрэлдөөн тэндэ үнгэргэгдэжэ байна.

Улан-Удэ городой партийна организациин 6 мянга шахуу агитатор һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Һунгалтада бэлэдхэлэй эхилһээр эндэ агитаторнуудай 2—3 семинар үнгэргэгдөө. Нүхэд Сажинов, Холщевников, Барабанов, Хутошкеев, Булнаев, Ройберг гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг агитпунктнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һунгуулиин участогуудта зүбөөр, һонирхолтойгоор эмхидхэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Холщевниковэй хүтэлбэрилдэг агитпункт «Забайкаллес» комбинадай улаан булан соо эмхидхэгдэнхэй. Энэ агитпункт газаа талаһааашье, дотороошье зохидоор, хүн зоной дура татамаар шэмэглэгдэн гоёогдонхой. Улаан булан соонь уни бадарма дулаахан, һаруул сэбэр, сэсэгүүдээр шэмээтэй, үргэн стол дээрэ олон янзын газетэ, журналнууд табяатай байдаг. Эндэ үдэшэ бүри һунгагшад ходол олооро суглардаг. Һүүлэй 20 хоногой туршада энэ агитпунктда һунгагшадта зорюулагдаһан дүрбэн лекци уншагдаа. Лекциин һүүлээр уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд, театрын артистнууд зүжэг наада табидаг, кино харуулагдадаг байна.

Гэхэ зуура, Кяхтын, Зэдын, Иволгын, Заиграйн, Закаменай аймагуудай олон парторганизацинууд һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар эмхидхэнэ. Һунгуулиин кампаниин эхилһээр һунгагшадай дунда нэгэшье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй агитаторнууд тэндэ бии. Энээнһээ боложо, зарим һунгагшад һунгалтын хэзээ болохоёо байһые мэдэнэгүй. Хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлэй лекторнууд, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүд, партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд лекци, элидхэл уншалгада һулаар хабаадуулагдана. Олон агитпунктнуудай гэр байранууд һайса түхеэрэгдээгүй байһаар.

Аймагуудай болон районуудай партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, агитпунктнуудта, һунгагшадай ажаһуужа байһан газарта политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай.

Советскэ патриотизм, пролетарска интернационализм тухай, эб найрамдалай болон демократиин түлөө хэжэ байһан ниитэ тэмсэлдэ ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгэ тухай лекци, элидхэл олоор уншаха, эдэ шухала асуудалнуудые зүбөөр тайлбарилха хэрэгтэй.

Агууехэ Октябриин дүшэдэхи жэлэй ойе һайндэрлэхэеэ манай ороной бэлэдхэжэ байһан оршондо мүнөөнэй һунгалта үнгэргэгдэхэеэ байна. Тиимэһээ үнгэрһэн 40 шахуу жэл соо Коммунистическэ партиин ударидалгаар ябажа, манай ороной ажалшадай туйлаһан амжалта, илалтанууд тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэхэ шухала. Советскэ демократиин үлэмжэ һайн талanууд тухай, һунгуулиин советскэ системэ тухай, илангаяа залуу һунгагшадта тайлбарилан ойлгуулха шухала. Ажахыгаа болон соёл культураяа хүгжөөхэ талаар манай арадай туйлаһан асари ехэ амжалтанууд тухай хөөрэхэ зуураа, пропагандистнууд болон агитаторнууд манайда бии байгаа бэрхэшээлнүүд, дутагдалнууд тухай мүн лэ хэлэхэ ёһотой.

Нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадууд болгон дэбжүүлэгдэгшэд тухай агитаци хэхэдээ, агитаторнууд тэдэнэй ажалай болон ниитын ажал-ябуулга тухай тодоор һунгагшадта хөөрэжэ үгэхэ, һунгагшадтай тэдэнэй уулзалга эмхидхэхэ, дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые һунгахын түлөө ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха уялгатай.

Нүхэд агитаторнууд! Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын дотоодын ба гадаадын политикые һунгагшадта һайнаар ойлгуулжа, тэдэниие партиин XX съездээр, КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумээр табигдаһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ эмхидхэн элсүүлэе, энэ оной мартын 3-да болохоёо байгаа һунгалтые ажалай амжалтаар угтаха ябадал туйлая!

Л. М. Каганович Челябинска областьдо ошоод байна

ЧЕЛЯБИНСК, февралиин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Л. М. Каганович Еманжелинскэ цементын заводто энэ үглөөгүүр ороо. Манай ороной зүүн таладахи цементын промышленностиин энэ шэнэ хүсэ ехэтэ предприяти ашаглалгада оруулагдажа байнхай. Заводой хүдэлжэ эхилһэн цехүүдые Л. М. Каганович хараа. 150 метр утатай түрүүшын, эрьелдэдэг пеэшэнгэй хүдэлмэритэй һайса танилсаа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө, байра байдал тухайнь һонирхоо.

Удаань Л. М. Каганович заводой извёстко абадаг газарта ошожо хараа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаад, карьерэй хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай заагаа.

Нүхэр Л. М. Каганович Челябинскһаа мүнөөдэр самолёдто һуужа, Москва орохоёо гараа.

Хоёр миллион шахуу түхэригэй олзо доход

Зэдын аймагай Үшөөтэйн сомоной Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз жэл ерэхэ бүри ехэ олзо доход абадаг болоно. Энэ жэлдэ тус колхозой олзонь нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада 500 мянган түхэригөөр ургаһан байна. Ганса мал ажалһаа 1700 мянган түхэригэй доход абтаа. Тиихэдэ хониной ноосо тушааһан ба худалдаһанһаа 870 мянган түхэригэй олзо абтаба.

Нигэжэ колхозой ниитын олзо доход 1 миллион 930 мянган түхэриг болоо. Колхозой олзо доходой ургахатай хамта колхознигуудай материальна ажабайдал улам һайжарна. Тэдэнэр ажалта үдэрнүүдтэ ехэ мүнгэ, талха таряа абадаг болоо. Мүнөө жэлэй дүнгүүдээр колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 5 түхэриг мүнгэ, 1,5 килограмм таряан хубаагдаһан байна.

К. Доржиев.

БИЧУРА

Партиин айком, нүхэр БОЛЬШАКОВТО, Аймгүйсэдком, нүхэр САХЬЯНОВТА

Үбэлжэлгын үедэ 2—2,5 дахин ехэ һү һааха гэһэн зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһантайтнай дашарамдуулан, аймагай эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудые, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудые КПСС-эй областной комитет, республикын Министрнүүдэй Совет амаршална.

Үсэд шангаар оролдоһоной ашаар аймагай колхозууд январь һарада нёдондоной январиинхиһаа 2,5 дахин ехэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө һара соо 98 килограмм һү һааһан байна.

Аймагай партийна, советскэ, комсомольско организацинууд, МТС болон колхозуудай правленинүүд, малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абалгадаа шэнэ амжалтануудые туйлаха бээз гэжэ КПСС-эй обком, Министрнүүдэй Совет найдана.

КПСС-эй обком — **БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет**

***

Бэшэ аймагуудта орходоо үнеэн бүриһөө ехэ һү һааһан, январь һара соо һү һаалгаяа хоёр дахинаар дээшэлүүлһэн Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Зэдын, Курумканай аймагуудай колхознигуудые, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудые КПСС-эй Областной Комитет, Республикын Министрнүүдэй Совет мүн тэрэшэлэн амаршалаа.

Мүрысэжэ байһан областьнуудта

	БМАССР	Читын область
Ажахын жэлэй 4 һара соо үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	212	204
1957 оной январь һарада үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	61	68

Бурят-Монголой зооветинститутдай һуралсалай ажахын үнеэн бүриһөө ажахын жэлэй 4 һара соо 1357 килограмм һүн, тэрэ тоодо 1957 оной январь һарада 353 килограмм һүн һаагдаа.

Республикын колхозууд, совхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1957 оной февралиин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	Һү һаалгын бүхыдөө дээшэлһэниинь (нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо процентээр): Ажахын жэлэй дүрбэн һарада	Һү һаалгын бүхыдөө дээшэлһэниинь: Тэрэ тоодо январь һарада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): Ажахын жэлэй 4 һарада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн: Тэрэ тоодо январь һарада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн: Январь һарын һүүлшын 10 хоногто
Тарбагатайн	196,1	213,4	332	130	51,1
Бичурын	180,6	250,3	295	98	40
Зэдын	179,4	210,0	303	93	34,3
Мухаршэбэрэй	179,3	226,3	255	82	33,6
Кяхтын	174,7	239,4	291	96	33,4
Сэлэнгын	168,2	186,4	357	122	46,1
Прибайкальска	166,4	136,2	365	106	40,4
Курумканай	164,4	206,8	188	61	24,2
Баргажанай	163,8	171,5	168	44	17,4
Заиграйн	163,2	179,1	194	67	24,8
Кударын	159,6	180,3	283	87	33,0
Иволгын	158,8	148,3	276	94	36,0
Ториин	147,2	198,8	152	48	20,6
Б.-Кударын	145,4	162,4	210	51	18,9
Кабанскын	143,0	167,3	251	65	26,2
Яруунын	139,7	156,1	229	70	26,4
Закаменай	133,0	160,5	112	35	14,1
Хориин	126,5	142,3	190	61	24,5
Хэжэнгын	116,3	139,7	147	44	17,1
Түнхэнэй	114,5	122,8	149	52	21,5
Баунтын	109,5	159,0	160	63	—
Ахын	93,1	111,0	35	4	1,3
Хойто-Байгалай	82,6	95,4	193	81	—
СОВХОЗУУД:					
«Эрдэм»	179,1	207,6	506	145	50
Борьёогой	155,1	145,9	386	99	33
Яруунын	129,6	105,2	338	84	32

Дээрэ толилогдоһон тоо баримтануудһаа харахада, республикын колхозуудта 2—2,5 дахин ехэ һү һааха гэһэн тэмсэл энэ жэлэй январь һарада улам шангадаһан байна. Мүнөө үедэ хоёр—хоёр хахад дахин ехэ һү зарим нэгэл лэ колхозууд һаана бэшэ, харин бүхы аймагаараа һү ехээр һааһан жэшээнүүд олошорно.

Олохон колхозуудай, зарим аймагуудай үсэд шангаар оролдоһоной ашаар республикамнай январь һарада урда жэлэй энэ үеынхиһөө 1,8 дахин ехэ һү абаба. Тарбагатайн, Кяхтын, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Зэдын болон Курумканай аймагуудай малшад, партийна, советскэ болон ажахын органууд һү ехээр һаахын түлөө шангаар тэмсэһэн байна.

Жэшээнь, Тарбагатайн аймагай колхозууд бүхы дээрээ январь һарада 2,1 дахин ехэ һү абаһан гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 130,4 килограмм һү һааһан байна. Тиин январиин һүүлшын арбан хоногто үнеэн бүриһөө 51,4 килограмм һүн һаагдаба.

Кяхтын аймагай колхозууд январь һарада урда жэлэй январиинхиһаа 2,5 дахин ехэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 99 килограмм һү һаагаа.

Бичурын аймагай колхозууд январь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө 2,4 дахин ехэ һү абаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 95 килограмм һү һааһан байха юм. Январь һарада Мухаршэбэрэй аймаг 2,3 дахин, Зэдын аймаг—2,1 дахин, Курумканай аймаг хоёрһоо үлүү дахин ехэ һү һааһан байна.

Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз ажахын жэлэй үнгэрһэн дүрбэн һарада, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 2,2 дахин ехэ һү абаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 480 килограмм һү һаагаа. Энэ колхозой түрүү һаалишан А. И. Емельянова дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 643 литр һү һаагаа. Мүнөө энэ һаалишан үдэртөө үнеэн бүриһөө 9 литр һү һаана. Мүн иимэ һайн амжалта энэ колхозой һаалишан А. М. Власова болон бусад туйлана.

Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрһэн дүрбэн һара соо нёдондоной энэ үеынхиһөө хоёр дахин ехэ һү абаа. Тус колхозой эрхим һаалишан А. И. Иванова һүүлшын арбан хоногто үдэртөө үнеэн бүриһөө 10 литр һү һааһан байна.

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз январь һарада үнеэн бүриһөө 207 литр һү һаагаа. Мүн энэ аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз январь һарада нёдондоной январиинхиһаа 2,5 дахин ехэ һү абаһан байха юм.

Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз ажахын дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 524 литр, январь һарада 164 литр һү һаагаа. Энэ колхозой һаалишан В. В. Батышева үнгэрһэн дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 734 килограмм һү һааһан байна. Мүнөө энэ һаалишан үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаана.

Ажахын дүрбэн һарын дүнгөөр «Эрдэм» совхоз муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Эндэ үнеэн бүриһөө 506 литр һүн абтаа, һаалишан Мария Гулема үнеэн бүриһөө 824 килограмм һү һаагаа.

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Хориин аймагай «Улаан Одон», Заиграйн аймагай «Красный опытник», Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ, Прибайкальска аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, Кабанскын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд һү һаалгаар һайн үрэ дүн туйлаһан байна.

Гэхэтэй хамта, һү абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнууд олон. Республикымнай олонхи колхозууд, аймагууд һү ехээр абахын түлөө биратай оролдолго гарганагүй. Илангаяа Ахын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хориин, Баргажанай болон бусад зарим аймагууд урдынхидаал адли гээгдэжэ ябаһаар.

Эдэ аймагуудай колхозууд яахадаа һү багаар һаанаб гэхэдэ, тэндэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ муу байһан зандаа. Республикын олонхи колхозуудта үнеэд уяада табигдажа, дулаан байрада байлгагданагүй. Үнеэдые рационой ёһоор эдеэлүүлхэ, силос һайса үгэхэ хэрэг мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байһаар. Бүдүүн тэжээл малда буйлуулагдангүйгөөр үгтэнэ, үнеэд бүлеэн уһаар уһалагданагүй.

Олохон колхозуудта фермэнүүд хоорондо, һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, наукын туйлалтанууд муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ һү ехээр һааха хэрэгтэ һаад ушаруулна.

Жэшээнь, Хэжэнгын аймаг энэ жэлэй дүрбэн һарада нёдондонойхиһоо оройдоол 16 процентээр ехэ һү һаагаа. Январь һарада эндэхи колхозууд һү һаалгаяа арайхан гэжэ 39 процентээр дээшэлүүлээ. Энэ аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз үбһэ, зелёнко ехэтэй, солоомоор элбэг байбашье, үнеэн бүридөө 3 тонно силос бэлдэһэншье һаа, һү багаар һаана. Январь һарада тус колхоздо үнеэн бүриһөө үдэртөө дунда зэргээр 1,8 литр һүн һаагдаа. Юуб гэхэдэ, эндэ бүхы үнеэдынь улада табигдаагүй,—солоомоёо буйлуулнагүй, фермэнүүдтэ үбһэ тэжээл зөөгдэнгүй, хододоол дуталдажа байдаг. Мүнөө хүрэтэр эндэ силос үнеэдтэ эдюулэгдэнэгүй. Мүн эндэ үнеэд мүльһэтэй хүйтэн уһаар уһалагдана. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункин эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын түлөө бодото хэмжээ абанагүй. Иимэрхүү байдал тус аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо ушарна.

Иимэ баримтанууд Хэжэнгын аймагта олон. Хэрбээ хэжэнгынхид фермэ бүхэндэ бии байһан дутагдалнуудые усадхахын тула энэ гэһээр, үсэд шангаар тэмсээгүй һаа, һү ехээр абаха гэһэн уялгаяа дүүргэнгүй, республика соогоо эгээн һүүлдэ гарахадаа болохо бшуу.

Мүн Хориин аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу мал эдеэлүүлгэ болон харууһалгада бии байһан дутагдалнуудые тон аалинобшоор усадхана, тэрэнэй эсэстэ ажахын 4 һара соо һү абалгаяа нёдондоной энэ үеынхиһөө минил 28 процентээр дээшэлүүлһэн байха юм.

Хориин болон Үдын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд урдынхидаал адли фермэ дээгүүрээ үсөөн ябадаг, малажал дээрэхи бодото байдал һайса мэдэдэггүй, малшадай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахые оролдодоггүй байна. Эдэ МТС-үүдэй директорнууд нүхэд Убеев, Далбаев гэгшэд олонхи фермэ дээрэ кормозапарнигуудай хүдэлдэггүй байдалтай эбсэшоод, тэжээлые буйлуулжа малда эдюулхэ, фермэнүүдые уһаар хангаха тушаа бодото хэмжээ абаагүй байһаар.

Нүхэд!

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын 4 һара соо мантай мүрысөөтэй Читын областьдо орходоо бидэнэр һү һаалгаар нилээд хожомдожо ябаа һэмди. Мүнөө жэлдэ бидэнэр хүршэнэрөө яабашье ахижа урдань орохобди гэжэ үгэеэ үгэһэн байнабди. Мүнөө болоод байхада манай республика 4 һарын дүнгөөр хүршэнэрөө ахижа, үнеэн бүридэ 8 килограмм һү ехээр һааба.

Февраль һарада урдатнай орохобди гэжэ Читын малшад мүнөөдэр манай малшадта мэдээсэнэ. Теэд бидэнэршье урагшаа дабшахамнай лабтай. Мүнөө манай, бүхы малшадай зорилго юуб гэхэдэ, һү һаалгаяа эрид түргэнөөр дээшэлүүлжэ, февраль соо январь һарада орходоо үнеэн бүриһөө хаа хаанагүй 30—35 килограмм һү үлүү ехээр һааха ёһотойбди. Февраль һара соо колхоз, фермэ бүхэн нёдондонойхидо орходоо 2—2,5-һаа бага бэшэ һү заатагүй һааха ёһотой.

Советско-Финляндска Коммюнике

Советскэ Правительствын уряалаар ерэһэн Финляндиин Премьер-Министр К. А. Фагерхольм 1957 оной январиин 30-һаа февралиин 2 хүрэтэр Москвада айлшалаа. Худалдаа наймаанай ба промышленностиин Министр К. Клеемола болон Финляндиин МИД-эй Политическэ Таһагай Начальник Р. Энкель, тэрэшэлэн Премьер-Министрын Секретарь К. Питсинки Премьер-Министртэй хамта ябалсаа.

Премьер-Министр К. А. Фагерхольм болон Худалдаа наймаанай ба Промышленностиин Министр К. Клеемола гэгшэд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянтай, тэрэшэлэн Советскэ Союзай бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна.

СССР-эй Гадаадын Худалдаа Наймаанай Министр И. Г. Кабанов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшонор А. А. Громыко болон А. В. Захаров, Финляндида байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай Таһагые Даагша К. К. Родионов, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай Таһагай Даагшын Орлогшо С. А. Афанасьев гэгшэд Советскэ Талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

СССР-тэ байдаг Финляндиин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Э. Вуори, Финляндиин МИД-эй Политическэ Таһагай Начальник Р. Энкель болон Премьер-Министрын Секретарь К. Питсинки гэгшэд Финскэ Талаһаа энэ хөөрэлдөөндэ байлсаа.

Хани ёһоной байдалда үнгэрһэн энэ хөөрэлдөөндэ хоёр талын түлөөлэгшэд үнэн сэхээр һанамжануудаа хэлсэжэ, Советскэ Союз Финлянди хоёр үнэн сэдьхэлэй, һайн хүршэнэрэй хани барисаатай юм гэжэ тодоруулаа. Гадаадын ямаршье үйлэ хэрэгүүд энэ харилсаандань нүлөөлдэггүй. Тэгшэ эрхын, ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ оролсохогүй, али али талынгаа бэеэ даанхай байдалые болон эрхэ сүлөөе хүндэлэлсэхэ гэһэн гол ёһонуудые баримталан, 1948 ондо баталагдаһан СССР Финлянди хоёрой хани барисаан, холбоо харилсаан болон хоорондоо туһалалсаха тухай Договорой үндэһөөр энэ харилсаан һайнаар хүгжэһэн байна. Тиимэһээ саашадаашье иимэ харилсаатай байха гээшэ хоёр оронуудта ехэ туһатай байха байна.

Худалдаа наймаанай, соёл болбосоролой, научно-техническэ холбоо харилсаанай, спортын талаар Советскэ Союз Финлянди хоёрой харилсаан улам үргэдэн амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Эб найрамдалай шэглэлтэй, бэеэ даанги гадаадын политикые Финляндиин бэелүүлхэдэнь, мүн бүхы оронуудтай хани барисаатай байха гэжэ оролдоходонь, энэнь дэлхэй дээрэ дайгүй, амгалан байха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ гэжэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэд тэмдэглэбэ.

Европын Хойто зүгтэ оршодог хоёр оронуудай һайн хүршэ ёһоной хани барисаан Европые амгалан байдалтай байлгаха хэрэгтэ туһатай байхаһаа гадна, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удхашанартай байна. Хоёр оронуудшье энэ зорилгые бэелүүлхын тулада өөһэдынгөө зүгһөө туһалха хүсэлэнтэй.

Зэбсэг хуряаха талаар, илангаяа уласхоорондын хинамжа доро атомна болон водородно буу зэбсэг хорихо талаар бодото хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэ гээшэ мүнөө үеын шухала удхашанартай асуудал гэжэ хоёр Правительствонууд тоолоно.

1954 ондо баталагдаһан табанжэлэй худалдаа наймаанай хэлсээнэй ёһоор, хоёр оронууд улам ехэ юумэ худалдан абалсадаг болоо гэжэ ханангяар тэмдэглэгдээ. Мүн хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаа бүри һайжаруулха зорилгоор хэдэн асуудалнууд шиидхэгдэһэн байна.

Советско-Финляндска юрэнхы худалдаа наймаанай үндэһөөр Финлянди Ленинград хоёрой хоорондо заншалта байһан худалдаае дахин һэргээхэ арга боломжо бии гэжэ тэмдэглэгдээ. Иимэ худалдаанай хэгдэдэг болоо һаань һайн байгаа гэжэ хоёр ороной түлөөлэгшэд мэдэрбэ.

Советскэ Союз Финлянди хоёрой гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нюураараа уулзаха ябадал ехэ удхашанартай гэжэ коммюникейн түгэсхэлдэ тэмдэглэгдэнэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрые Финлянди ошожо ерэхыень Финляндиин Президентын болон Правительствын зүгһөө Премьер-Министр К. А. Фагерхольм уриба. Энэ уряаень хүндэтэй дээрэ тооложо абаад, Н. А. Булганин болон Н. С. Хрущев 1957 оной хабар Финлянди айлшалан ошохо.

Һанамжануудаа хэлэлсэхэдээ, хоёр орон бүри һайнаар үгэеэ ойлголсодог боложо, Советскэ Союз Финлянди хоёр хүршэнэр бэе бэеэ хүндэлэлсэжэ, бэе бэедээ этитэдэг байһыень үшөө дахин харуулаа.

Премьер-Министр К. А. Фагерхольм болон тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд февралиин 3-да Ленинград ороод, тэндэһээ февралиин 6-да Финляндяа мордохо.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИН.

Финляндиин Республикын Премьер-Министр К. А. ФАГЕРХОЛЬМ.

Москва, 1957 оной февралиин 2.

Советско-Финляндска Коммюникедэ гар табигдаба

Советско-Финляндска Коммюникедэ гар табилга Кремлиин Ехэ Ордон соо февралиин 2-то болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Финляндска Республикын Премьер-Министр К. А. Фагерхольм Советско-Финляндска Коммюникедэ гараа табяа.

Финляндиин худалдаа наймаанай ба промышленностиин Министр, К. Клеемола, СССР-тэ байдаг Финляндиин Республикын Посол Э. А. Вуори, Финляндиин МИД-эй Политическэ таһагай Начальник Р. Энкель, Премьер-Министрын секретарь К. Питсинки гар табилгын болоходо байлсаа.

Советскэ талаһаа нүхэд А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрущев, Гадаадын худалдаа наймаанай Министр И. Г. Кабанов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министрын орлогшонор А. А. Громыко болон А. В. Захаров, Финляндида байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. З. Лебедев, МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай таһагые даагша К. К. Родионов, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд гар табилгын болоходо байлсаа. (ТАСС).

Финляндиин Республикын Премьер-Министр К. А. Фагерхольм Москваһаа мордобо

Советскэ правительствын уряалаар эндэ ерэһэн Финляндиин Республикын Премьер-Министр К. А. Фагерхольм болон тэрээнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүд февралиин 3-да Москваһаа мордобо.

Айлшад Ленинград хүрэжэ, хоёр үдэр үнгэргэхэ юм. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо А. В. Захаров, Финляндида байдаг СССР-эй Посол В. З. Лебедев гэгшэд Ленинград хүрэтэр айлшадаар ошолдоо.

(ТАСС).

1956 ОНДО БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

Промышленность, хүдөө ажахы болон транспортые хүгжөөлгэ, капитальна барилга, эд бараанай эрьесые үргэдхэлгэ ба культурна байгуулалта 1956 ондо иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

Промышленностьда үйлэдбэриин түсэб дүүргэлгэ

Бурят-Монголой АССР-эй газар дээрэ байһан промышленность валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэб 102 процент дүүргээ.

1955 онойхитой сасуулхада валовой продукциин хэмжээн 5 процентээр ехэ болоо.

Тус тус министерствонүүд, управленинүүд, комбинадууд, трестнүүд болон предприятинууд промышленностиин валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые иимээр дүүргээ:

	1956 оной жэлэй түсэбые дүүргэлтэ процентээр
Бурят-Монголой АССР-эй Нютагай промышленностиин министерство	100,3
Бурят-Монголой АССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство	101
Бурят-Монголой АССР-эй Коммунальна ажахын министерствын промышленна предприятинууд	98
Бурят-Монголой АССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд	104
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени	120
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түлишын промышленностиин управлени	120
Галуута-Нуурай Рудоуправлени	110
«Забайкаллес» комбинат	103
Улан-Удын мяха-консервын комбинат	100,8
Мелькомбинат	100,9
Байкалгосрыбтрест	89
«Маслопромой» Бурят-Монголой трест	112
Улан-Удын паровозо-вагонно завод	102
Темлюйскэ цементын завод	74
Механизированнэ шэлэй завод	113
БМАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ сэмбын фабрика	104
Улан-Удын судна заһабарилгын завод	101
«Механлит» завод	134
Улан-Удын мотор заһабарилгын завод	107
Модо дархалдаг станогуудые бүтээдэг Селендумын завод	106
Улан-Удын модоной завод	119
Загаһа болбосоруулдаг завод	106
Улан-Удын ликеро-архиин завод	100,9
Улан-Удын спиртын завод	99
Бурят-Монголой олзоборилгын кооперациин Совет	94

Дээрэ заагдаһан министерствонүүд, комбинадууд, трестнүүд болон предприятинуудай олонхинь валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байһашье, 1956 ондо зарим зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Жэшээлхэдэ, БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство хирпиисэ, мебель, оро хэхэ түсэбөө дүүргээгүй; БМАССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство овощной консервэ хэхэ, үрэ жэмэсэй патока болон шүүһэ гаргаха түсэбөө дүүргээгүй; БМАССР-эй Культурын министерствын промышленна предприятинууд ном болон журнал хэблэн гаргаха түсэбөө дутуу дүүргээ; БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени барилгын модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбөө дүүргээгүй, тиихэдэ вибропомолой базада бэлэдхэгдэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаһан жэжэ блогууд оройдоо үйлэдбэрилэгдөөгүй; БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түлишын промышленностиин управлени түлеэ бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбөө дүүргээгүй; «Забайкаллес» комбинат барилгын модо шэрэхэ ба шпала хэхэ түсэбөө дүүргээгүй; «Маслопромой» «Бурят-Монголой трест малай тоһо, сыр болон морожено гаргаха түсэбөө дүүргээгүй; Улан-Удын паровозо-вагонно завод паровоз заһабарилха болон дабтамал түмэр үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй; Улан-Удын судна заһабарилгын завод шэнэ суднануудые бүтээхэ түсэбөө дүүргээгүй; «Механлит» завод хүсэ • ехэтэй маркын тракторнууд болон автомашинануудые заһабарилха түсэбөө дүүргээгүй; Улан-Удын мотор заһабарилгын завод моторнуудые капитальнаар заһаха түсэбөө дүүргээгүй; Улан-Удын модоной завод модо сорт сортоорнь хэрэгдэһэн гаргаха даалгабаряа дүүргээгүй, загаһа болбосоруулдаг завод маринад хэхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Шухала зүйлэй промышленна продукци үйлэдбэрилгэ иимэ тоо мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

	1956 оной жэлэй түсэбые дүүргэлтэ процентээр	1955 онойхитой сасуулхада 1956 ондо
Нүүрһэн	107	137
Электроэнерги	99,9	110
Барилгын модо шэрэлгэ	98	105
Хюрөөдэмэл модон	107	99,9
Пилорама	106	118
Сонхын шэл	106	126
Барилгын хирпиисэ	99,9	117
Извёстко	89	127
Нооһон бүд	103	97
Оймһон	102	115
Гадар хубсаһанай трикотаж	107	102
Дотор хубсаһанай трикотаж	103	105
Арһан гутал	98	98
Һэеы гутал	96	94
Мяхан	100,6	98
Колбаса	101	96
Мяханай консервэ	111	97
Загаһанай консервэ	108	103
Загаһа барилга	80	87
Малай тоһон	95	110
Һүнэй продуктнууд	156	150
Сыр	86	94
Хилээмэн, хилээмэ-бүүлхын зүйлнүүд	103	103
Кондитерскэ зүйлнүүд	102	99
Макаронно зүйлнүүд	104	85
Гурил болон крупа	100,4	118
Спирт	98	83
Пиэв	103	107

1955 онойхитой сасуулхада промышленностьда ажалай бүтээсэ 1956 ондо 3 процентээр ехэ болоо. БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство, Улан-Удын мяха-консервын комбинат, Байкалгосрыбтрест, Темлюйскэ цементын завод, Улан-Удын модоной завод, модо дархалдаг станогуудые бүтээдэг Селендумын завод ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар 1956 ондо тогтоогдоһон даалгабаряа дүүргээгүй.

Промышленна министерствонүүдэй предприятинуудта промышленностиин товарна продукциин өөрынь үнэ сэн 1956 ондо дунда зэргээр жэл соо абаад үзэхэдэ, 1955 онойхиһоо 3 процентһээ үлүүгээр химдаруулагдаа, бүхэдөө товарна продукциин үнэ сэнгые түсэбэй ёһоор химдаруулха даалгабариие дүүргэлгэ 17 миллионһоо дээшэ түхэригэй арьбалалта хэгдээ.

Галуута-Нуурай Рудоуправлени, БМАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ сэмбын фабрика, БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд, БМАССР-эй Эдеэ хоолэй товарнуудай промышленностиин министерство 1956 ондо түрүү техника нэбтэрүүлхэ, ажал ехэтэй ба хүнгэ хүдэлмэри механизацилха түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргээ.

II.

Хүдөө ажахы

1955 онойхитой сасуулхада республика дотор хүдөө ажахын бүхы культурануудай тарилгын талмай 1956 ондо 2 процентээр ехэ болоо. Шэниисын, ячмениин, хартаабхын, овощной культурануудай, сахарна свёклын, зелёнкын тарилга үргэдхэгдөө. Кукурузын тарилга нилээд үргэдхэгдэжэ, тэрэнэй талмай 1956 ондо 66 мянган гектар болоо, 1955 онойхидо орходоо 29 процентээр үргэдхэгдөө.

Республикын колхозууд болон совхозууд 1956 ондо хабарай таряа тариха түсэбөө 105 процент, тэрэ тоодо шэниисэ—105 процент, кукуруза тариха түсэбөө—103 процент дүүргэһэн байна. Гэхэтэй хамта, колхозууд овощной культурануудые, хартаабха, улһа, махорко тариха, һуулгаха түсэбөө дутуугаар дүүргээ.

Тарилгын талмай үргэдхэһэнэй ба ургасые зарим тэды дээшэлүүлһэнэй ашаар колхозууд 1955 онойхидо орходоо ооһоо таряанай ургуулбарие 1956 ондо 8 процентээр, хартаабхын—69 процентээр, овощиин—28 процентээр, сахарна свёклын—21 процентээр дээшэлүүлхэ аргатай байгаа.

1957 ондо ургаса абаха намарай тарилгын түсэбые колхозууд 61 процент дүүргэһэн байха юм.

Колхозууд шэнэ сад тариха түсэбөө 34 процент, үрэ жэмэстэ модо тариха түсэбөө 24 процент дүүргэһэн байна.

1956 оной ажахын жэлдэ колхозууд ба совхозууд 1953 онойхидо орходоо һү 69 процент ехээр һааһан, ноохо 57 процент ехээр хайшалһан, үндэгэ 14 процент олоор абаһан байна. Ажахын үнгэрэгшэ гурбан жэл соо—1953 онһоо 1956 он болотор—республикын колхозуудта нэгэ үнеэнһээ һү һаалга 318 килограммаар, совхозуудта—1233 килограммаар ехэ болоо. Мүн лэ энэ хугасаа соо колхозууд ба совхозуудта хонидой тоо толгой 21 процентээр, гахайн тоо толгой 21 процентээр олон болоһон байна.

Колхозуудта ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалга бүхы дээрээ 11 процентээр, ноохо хайшалалга—17 процентээр, үндэгэ абалга—6 процентээр ехэ болоо. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 839 килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али ажахын 1955 онойхидо орходоо 135 килограмм һүн үлүү ехээр һаагдаа. Ажахын 1956 ондо колхозууд һү һааха түсэбөө 89 процент, ноохо хайшалха түсэбөө—98 процент, үндэгэ абаха түсэбөө—74 процент дүүргээ. Мяха абалгые дээшэлүүлхэ, илангаяа гахай олоор үсхэбэрилхэ ба мал бэлшээн таргалуулха аргаар мяха абалгые дээшэлүүлхэ асуудал удаанаар шиидхэгдээ. Колхозуудта мяха абалга, гүрэндэ тушаалга ба худалдалга зарим тэды бага болоһон байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхозууд урда жэлэйхидээ орходоо нэгэ хахад дахин олон гахай шахаһан, гүрэндэ тушааһан ба худалдаһан байха юм. Гэхэтэй хамта, гүрэндэ колхозуудай тушааһан ба худалдаһан гахайн ниитэ хэмжээн соо гахайн мяхан тон бага хубиинь эзэлһэн зандаа байна.

Совхозуудай министерствын совхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ ноохо абалгаяа 25 процентээр, үндэгэ абалгаяа—гурба дахин шахуугаар дээшэлүүлһэн байна. Һү һаалга бүхы дээрээ урда жэлэйнгээ хэмжээндэ үлөө. Дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1339 килограмм һүн һаагдаа. Ажахын 1956 ондо һү һааха түсэбөө совхозууд 77 процент, ноохо хайшалха түсэбөө—86 процент, үндэгэ абаха түсэбөө—104 процент дүүргээ.

1955 оной октябриин 1-тэй сасуулхада 1956 оной октябриин 1-дэ колхозуудай нииты малай тоо толгой иимээр олон болоо: хонидой тоо толгой—6 процентээр, гахайн тоо толгой—24 процентээр олошороо. Эбэртэ бодо малай нииты тоо толгой 5 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой—4 процентээр үсөөн болоо. Ниитынгээ үнеэдэй тоо толгойе, эбэртэ бодо малай болон хонидой нииты тоо толгойе олон болохо 1956 онойнгоо түсэбые колхозууд нилээд дутуугаар дүүргээ.

Мүн энэ хугасаа соо Совхозуудай министерствын совхозуудта эбэртэ бодо малай нииты тоо толгой 9 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгой—7 процентээр, хонидой тоо толгой—10 процентээр, гахайн тоо толгой—72 процентээр олон болоо. Совхозууд 1956 ондо ашаг шэмэтэ малай тоо толгойе олон болгохо түсэбөө дүүргэһэн байна.

Мал бэшэлгын мэдээнэй ёһоор, республикын бүхы категориин ажахынуудта ашаг шэмэтэ малай нииты тоо толгой 1955 оной октябриин 1-тэй сасуулхада 1956 оной октябриин 1-дэ иимэ байба (мянган толгойгоор):

	1955 оной октябриин 1-дэ	1956 оной октябриин 1-дэ
Эбэртэ бодо мал	415,6	404,5
тэрэ тоодо үнеэд	143,9	143,7
Хонид ба ямаад	1236,7	1275,4
тэрэ тоодо хонид	1154,2	1203,3
Гахай	100,3	113,1

Тиимэһээ 1955 оной октябриин 1-һээ 1956 оной октябриин 1 болотор хонидой тоо 49,1 мянган толгойгоор, гахайн тоо—12,8 мянган толгойгоор олон болоһон байна.

Колхозуудта малажалай тэжээлэй база бэхижүүлхэ ба тэжээл элбэгжүүлхэ талаар яһала ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

1955 онойхитой сасуулхада колхозууд хээрын үбһэ ба таримал ногооной үбһэ бэлэдхэлгээ 1956 ондо 42 процентээр, силос—хоёр дахин һаа үлүүгээр, корнеклубнеплоддуудые—78 процентээр ехэ болгоо.

Нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абалга дээшэлүүлхэ талаар Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ехэхэн хүдэлмэриие КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет КПСС-эй Бурят-Монголой обкомдо болон БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ элһэгэһэн амаршалга соогоо һайшаалтайгаар тэмдэглээ.

Республика дотор гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха ба худалдаха түсэб иимээр дүүргэгдээ: ороохо таряан 102 процент, ноохон 118 процент, һүн 123 процент, хартаабха 111 процент, овощи 122 процент, үндэгэн 120 процент. Гэбэшье, мяха тушааха ба худалдаха түсэб оройдоо 97 процент дүүргэгдэһэн байна.

Түсэбһөө гадуур ноохо тушааха гэжэ 1956 оной июль соо Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ абаһан уялгаяа республика нэрэтэй солотойгоор үлүүлэн дүүргээ.

Түсэбһөө гадуур һү тушааха гэһэн уялга оройдоо 66 процент дүүргэгдээ.

Машинно-тракторна станцинууд барилгын ба түхеэрэлгын хүдэлмэри хэхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрээ 93 процент, тэрэ тоодо заһабарилгын мастерскойнуудые шэнэдхэн заһабарилха ба үргэдхэхэ түсэбөө 89 процент, автогаражуудые бариха түсэбөө—69 процент, тракторнууд болон комбайнуудай сарай, һарабша ба гаражуудые бариха түсэбөө—91 процент дүүргээ. Машинно-тракторна станцинуудта барилгын ба түхеэрэлгын хүдэлмэри хэхэ даалгабари подрядна организацинууд дүүргээгүй, тэдэнэр 1956 ондо тогтоогдоһон түсэбөө оройдоо 63 процент дүүргэһэн байна.

Машинно-тракторна станцинуудта, олон тоото барилгануудта мүнгэн зөөриин хубааригдаһанай эсэстэ 1956 ондо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаһан барилганнуудта һомологдоһон мүнгэн зөөри хэрэглэхэ жэлэйнгээ түсэбые машинно-тракторна станцинууд оройдоо 68 процент, тиихэдэ гол шухала барилгануудые ашаглалгада оруулха түсэбөө—59 процент дүүргээ. 1956 ондо заһабарилгын 6 мастерской, 1 автогараж, тракторнууд болон комбайнуудай 6 сарай ба һарабшанууд ашаглалгада оруулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозууд үйлэдбэриин ба ажахын гэр байранuудые урда жэлэйнгээ орходоо зарим тэды түргэнөөр бариһан байна. 1956 ондо республикын колхозууд өөһэдынгөө мүнгөөр ба гүрэнһөө уриһаар абаһан мүнгөөр 20 мянган толгой эбэртэ бодо малда (тугалай байрануудые оруулаад), 112 мянган толгой хонинд0, 10 мянган толгой гахайда, 50 мянган толгой шубуунда (дальбараатай байрануудые оруулалсаад) байрануудые, үйлэдбэриин ба ажахын нилээд олон бусад гэр байрануудые, мүн тэрэшэлэн культурнэ-ажаһуудалай гэр байранууд болон түхеэрэлгэнүүдые барижа дүүргээд, ашаглалгада оруулһан байна. Колхозуудта гэр байранууд болон түхеэрэлгэнүүдэй диилэнхи олонхинь типовой проектын ёһоор баригдаа.

Гахайн байрануудые бариха ба ашаглалгада оруулха жэлэй түсэб 125 процент, эбэртэ бодо малай —113 процент, хонидой—112 процент дүүргэгдөө. Гэбэшье, республикын колхозууд шубуунай байрануудые барижа, ашаглалгада оруулха 1956 онойнгоо түсэбые оройдоо 74 процент дүүргэһэн байна. Теплицэнүүдые бариха түсэб 13 процент, парнигай рамануудые хэхэ түсэб 52 процент дүүргэгдөө.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын хүдөө ажахын материально-техническэ база саашадаа ургажа бэхижэжэ үргэлжэлөө.

Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгын ургаһанай ба хүдөө ажахын техникые ашаглалгын зарим тэды һайжарһанай ашаар колхозно болон совхозно үйлэдбэрие механизацилалгын хэмжээн зарим тэды дээшэлэн байна.

Республикын машинно-тракторна станцинууд 1956 ондо колхозуудта 1955 онойхидо орходоо хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые хэхалалгада оруулан бодохода 9 процент ехээр хэһэн байха юм. Гэбэшье, механизированнэ хүдэлмэри хэхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрээ 97 процент дүүргээ.

Условноор 15 хүсэтэйдэ оруулан бодоходо дунда зэргээр нэгэ тракторай жэлэй бүтээсэ 1955 онойхитой сасуулхада 8 процентээр ехэ боложо, 600 гектар шахуу зөөлэн хахалалга хэгдэһэн байна.

1955 онойхитой сасуулхада машинно-тракторна станцинууд 1956 ондо колхозуудта пар хахалха ба элдүүрилхэ, кукуруза, хартаабха тариха ба һуулгаха, пропашной культуранууд ряд хоорондын газарые элдүүрилхэ, тэжээл бэлэдхэхэ, хартаабха малтаха, сабшалан ба бэлшээрние бургааһа һөөгүүлэн сэбэрлэхэ болон бусад ажал дээрэ 1955 онойхиһоо һургаггүй ехээр механизированнэ хүдэлмэри хэһэн байна.

1956 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозуудта газар хахалалгые бүхыдэнь шахуу механизацилаа, хабарай ороohото ба ороohото-бобово культурануудай тарилгые—97 процент, сахарна свёклын тарилгые—100 процент, тэжээлэй корнеплод болон силосно культуранууд тарилгые—80 процент, хартаабха тарилгые—78 процент механизацилаа. Бүхы орооhото культуранудай 97 процентнь комбайнаар хурягдаа. Колхозуудта дараһан силосэй 73 процентнь машинно-тракторна станцинууд дараһан байна. Гэхэтэй хамта, колхозуудта пропашной культурануудые тариха, мүн тэрэшэлэн будуун тэжээл бэлэдхэлгэ механизацилалга һэбтэрүүлэгдээ. Колхозуудта овощи тарилга ба һуулгалга 13 процент хартаабха малталга—31 процент, үбһэ сабшалга ба һуриилгэ тухайхада 40 процент механизацилагдаһан байна.

1956 ондо колхозуудта 1955 онойхидо орходоо сэбэр пар 18 мянган гектар үлүү ехээр хахалагдаһан байна.

Машинно-тракторна станцинууд 1956 оной IV кварталда тракторай плуг болон сеялкэ заһабарилха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ, тиихэдэ культиватор заһабарилха түсэбөө [...] процент, комбайн заһабарилха түсэб — 40 процент дүүргэгдээ.

Республикын колхозуудта хүдөө ажахын продукци, илангаяа ноохо ба һү абалгын ехэ болоһон ашаар, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха ба худалдан абаха гүрэнэй үнэ сэнгэ дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар республикын колхозуудай мүнгэн орлого доход 1953 онойхитой сасуулхада [...] тухайлхада 73 процентээр, 1955 онойхидо орходоо 15 процентээр ехэ болоо.

III.

Түмэр замай ба автомобильна транспортын түсэб дүүргэлгэ

Зүүн-Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделени 1956 ондо ашаа тээхэ түсэбөө 100,1 процент, тэрэ тоодо шулуун нүүрһэ тээхэ түсэбөө — 112 процент, модо — 84 процент, түлеэ — 104 процент, минерально-барилгын материал — 120 процент, ороохо таряа тээхэ түсэбөө 116 процент дүүргээ.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министерствын Бурят-Монголой автомобильна трест хамтын хэрэглэлэй автомобильна транспортоор 1956 ондо ашаа шэрэхэ түсэбөө [...] процент, тиихэдэ ашаанай эрьесэ түсэбые — 103 процент дүүргэһэн байна.

Пассажирнуудые шэрэхэ жэлэй түсэб 102 процент дүүргэгдээ. 1955 онойхитой сасуулхада автотранспортоор ашаанай эрьесэ хоёр дахин ехэ болоо.

IV.

Капитальна барилга

1955 онойхидо орходоо 1956 ондо капитальна барилгада гүрэнэй мүнгэ һомололгын хэмжээн 102 процент, тэрэ тоодо гэр байра барилгада — 173 процент, һургуулинууд, эмнэлгын эмхи зургаанууд, ухибүүдэй садууд болон хүүгэдэй яслинуудые барилгада — 86 процент болоһон байна.

Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ хэрэглэхэ жэлэй түсэб бүхы дээрээ 92 процент, тэрэ тоодо гэр байра барилгаар — 102 процент, һургуулинууд, эмнэлгын эмхи зургаанууд, ухибүүдэй садууд ба хүүгэдэй яслинуудые барилгаар — 82 процент дүүргэгдэһэн байха юм.

Гүрэнэй предприятинууд болон эмхи зургаанууд 1956 ондо хамтадаа 77 мянган квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулаа гэхэ гү, али 1955 онойнгоо түсэбые 80 процент дүүргээ. Хүдөө ажахын министерство, Культурын министерство, Ажахын резервнүүдэй управлени, «Забайкаллес» комбинат байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбөө дүүргээгүй.

Барилгын гол шухала трестнүүд барилга-түхеэрэлгын хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэб иимээр дүүргээ:

«Бурмонголстрой» трест	11[…]
«Забайкаллестрансстрой» трест	11[…]
«Темлюйцемстрой» трест	12[…]
«Сельэлектрострой» трест	13[…]

V.

Эд бараанай эрьесые үргэдхэлгэ

1956 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанда розничнэ эд бараанай эрьесэ 1821 миллион түхэриг гэхэ гү, али түсэбэй 99 процент болоо, тэрэ тоодо розничнэ худалдаанда — 1612,6 миллион түхэриг, нииты эдеэ хоолой предприятинуудта — 208,4 миллион түхэриг болоо.

Худалдаа наймаанай тус тус организацинууд түсэбөө иимээр дүүргээ:

	1956 оной жэлэй түсэбые дүүргэлтэ процентээр
Улан-Удын Горпромторг	102
Улан-Удын Горпищеторг	98
Главгастроном	[…]
Главунивермаг	[…]
Столовонууд ба ресторанууд трест	[…]
ОРС-нууд ба продснабууд	10[…]
Бурмонкоопсоюз	[…]

1956 ондо республикын хүн зоной 1955 онойхидо орходоо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар, сасуулхадаһан сэнгээр болходо, эд бараан 6 процент ехээр, тэрэ тоодо эд хэрэглэлгэдэй кооперациин раһаар — 8 процент үлүү ехээр худалдагдаа.

VI.

Культурна байгуулалта ба элүүрые сахилга

Республикын городууд болон хүдөө нютагуудта юрэнхы һуралсалай дунда һургуулинууд олон болгоджо үргэлжэлөө. 1955 онойхитой сасуулхада 1956 ондо, хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудые оруулаад, дунда һургуулинуудай тоо 15 процентээр олон болоо. 8—10 классуудта һурагшадай нииты тоо 4 процентээр олон болоһон байна.

1956 ондо 3719 хүн гэхэ гү, али 1955 онойхидо орходоо 37 процентээр үлүү олон хүн дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаа.

1956 ондо республикын тусхай һуралсалай дээдэ ба дунда һургуулинууд арадай ажахыда хүдэлмэрилхэ, заочноор һурагшадые оруулаадан, 1600 үлүү залуу мэргэжэлтэдые гэхэ гү, али 1955 онойхидо орходоо 20 процентээр үлүү олые һургажа гаргаа.

Киноустановкануудай тоо 22 процентээр олон боло, кинотеатрнуудта хүн зон олоороо орогдоо болоо. 1956 ондо кино болон театрнуудта 12 миллион 805 мянган харагшадые хангаа.

1956 оной зунай турша соо пионерскэ лагерьнуудта 9 мянга үлүү тэй ухибүүд амарһан, зунай үедэ ухибүүдэй байшангууд болон гү бүүдэй садуудай хамта дачна байрануудта эмхитэйгээр гараһан байна.

1955 онойхитой сасуулхада больницануудай болон нарайлалгын гэрнүүдтэ оронуудай тоо 8 процентээр олон болоо. Сап үргэлжын хүүгэдэй [...] ясли оронуудай тоо [...]

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлени

ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ СУГЛААНУУДҺАА

ПРИГОРОДНЭ РАЙОН

Городской Соведэй, Пригороднэ районой Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаан Улан-Удын модоной заводто политическэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө.

Хюрөөдэмэл модо ашадаг цехын хүдэлмэришэд Улан-Удын Городской Соведтэ һунгаха һунгуулиин 285-дахи округһоо эрхим ашаашан **Маркел Ефимович Чебунинние**, механическа цехын хүдэлмэришэд һунгуулиин 286-дахи округһоо локомобилиие жолоодогшо **Рюрик Григорьевич Левахиниие**, һунгуулиин 294-дэхи округһоо модо хюрөөдэдэг цехын мастер **Василий Фадеевич Алексеевые**, модо болбосоруулдаг цехын хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин 232-дохи округһоо КПСС-эй Пригороднэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Федор Иванович Оглоблиниие** дэбжүүлээ.

Һунгуулиин 33-дахи округһоо Пригороднэ районой Соведэй депутадта кандидадаар түрүү хүдэлмэришэн **И. С. Щукиниие** дэбжүүлһэн байна.

Д. Аюшеев.

ГОРОДСКОЙ РАЙОН

Гүрэнэй банкын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ **Михаил Яковлевич Мясников** Городской районой Соведэй депутадта кандидадаар гурбадахеэ дэбжүүлэгдээ.

Инспектор нүхэр Тужинов нүхэр Мясниковой кандидатура нэрлэхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

– Манай коллектив нүхэр Мясниковые районой Соведэй депутадта кандидадаар гурба дахин дэбжүүлһэн байгаа. Михаил Яковлевич һунгагшадайнгаа найдабариие һайнаар харюулдаг, мүнөөшье харюулха гэжэ манай банкын хүдэлмэрилэгшэд найдана.

М. Я. Мясниковой кандидатурые нүхэд Белоусова, Костромина гэгшэд дэмжэбэ.

В. Тулусоев.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд улаан буландаа суглараад, районой ба Городской Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал хэлсээ.

– Манай уралан нарижуулагша **Георгий Иванович Акуловые** һунгуулиин 69-дэхи округһоо Железнодорожно районой Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэе гэжэ дурадханаб,— гэжэ слесарь нүхэр Глушко хэлэбэ.

– Георгий Иванович ТЭЦ-эй лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй бригадираар хүдэлдэг, һайн хүтэлбэрилэгшэ, залан сэхэ зантай хүн юм. Тиимэһээ, би энэ кандидатурые дэмжэнэб,— гэжэ мастер Елшанский хэлээ.

Турбина бүтээдэг цехын слесарь нүхэр Харитонов Городской Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 178-дахи округһоо ТЭЦ-эй начальник **Алексей Федорович Поленовые** дэбжүүлээ.

Нүхэр Харитоновой дурадхалые ТЭЦ-эй главна инженер нүхэр Воронин дэмжэбэ.

Һунгуулиин 200-дахи округһоо городской Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр **Евгений Леонидович Магуновые** нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

С. Черненко.

КАБАНСК

— Манай колхозой гэшүүд Таисия Егоровна Масловае һайн мэдэхэ, — гэжэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Иннокентий Шадрин хэлээ. — Таисия Егоровна ямаршье ажалда, хаанашье ажаллаа һаа, үльгэр жэшээ харуулдаг, залуушуулые дахуулжа ябадаг хүн юм. Мүнөө нүхэр Масловада колхозой тахяагай фермэ даалгагдажа үгтэһэн байна. Нүхэр Маслова үнгэрэгшэ һунгалтада аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм. Колхозой гэшүүд **Таисия Егоровна Масловае** һунгуулиин Степнодворецкэ округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар хоёрдохёо дэбжүүлбэ.

Аймагай эдеэ хоолой комбинадай коллективэйхид аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Алексей Борисович Вороновые** дэбжүүлбэ. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн һунгагша бүхэн нүхэр Воронов дүй дүршэлтэй, шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ тэмдэглэһэн байна. Мүн Булганинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үниэй малшан **Андрей Михеевич Бабинцевые** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

В. Иванова.

КЯХТА

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Ехэ Нугын сомоной Соведэй депутадта кандидадаар зоотехник **Иван Яковлевич Казаковые**, огородой бригадын бригадир **Норбо Будажапович Аюшеевые** дэбжүүлбэ.

Ехэ Нугын сельпогой хүдэлмэришэд сомоной Соведэй депутадта кандидадаар түрүү наймаалагша **Елизавета Михайловна Плехановае** дэбжүүлбэ.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой Харанхын бригадынхид **Ханда Аюшеевна Замбулаевае,** колхозой МТФ-е даагша **Сандан Цыренжапович Ганжуровые,** эрхим һаалишан **Арина Сунгараповае** Усть-Кяхтын сомоной Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Д. Болхоев.

ХЭЖЭНГЭ

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центртэхи улаан булангай сонхонууд үдэшэлэн боломсоор яларна. Хаана хаанаһаа хүнүүд олоороо ерэжэл байдаг. Улаан булан соонь гоёор шэмэглэгдэнхэй, хүнүүд дүүрэн сугларанхай байба.

Таряанажалай № 1 комплексно бригадын бригадир Ц. Цыдыпов суглаа нээгээ. Хэжэнгын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо эрхим хонишон **Балма Базаровае** дэбжүүлэе гэжэ № 1 ОТФ-е даагша нүхэр Ж. Генинов дурадхаба.

Д. Дугданов, Д. Ванданов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, алдартай хонишон нүхэр Базаровагай үрэ ехэтэ ажал тухай хөөрэжэ үгэбэд. Һунгуулиин № 30 (Ушхайтын) округһоо аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Балма Базаровае дэбжүүлхэ гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нэгэн дуугаар шиидхээ.

Нүхэр Базарова 10 гаран жэлдэ колхозой хонин ажалда ябаха зуураа, хонидые зүбөөр үсхэбэрилхэ ехэ дүршэлтэй болоо. Ажахын шэнэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абахаб, хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2 килограмм 500 грамм нооһо хайшалхаб гэһэн уялга абанхай.

Нүхэр Базарова энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхые оролдон, 100 шахуу толгой эртын хурьгадые абаад, тобир һайнаар түлжүүлжэ байна.

Нүхэр Базарова амжалтатай һайнаар ажаллахынгаа хажуугаар, өөрын дүй дүршэл ба шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ ходо оролдодог. Ажал хэхынгээ забһарта газетэ, журнал, уран зохёолой номуудые олоор уншадаг.

Колхозой эрхим хонишон Балма Базаровада бүгэдөөрэн голосуудаа үгэхэбди гэжэ манай колхознигууд мэдүүлээ.

П. Содбоев, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Улан-Удэ городой һунгуулиин № 21 участогай агитпункт ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор В. С. Биданов (баруун гарһаа хоёрдохи) эгээн түрүүшынхеэ һунгаха залуушуулые һунгуулиин дүримтэй танилсуулжа байна.

Кударын аймагта

ФЕСТИВАЛЬДА БЭЛЭДХЭЖЭ БАЙНА

Хамнигадайн МТС-эй комсомолецууд, залуушуул фестивальдаа эмхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Санаар, шатараар МТС-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Василий Ефремов санаар түрүү һуури, Леонард Тарасов — хоёрдохи һуури эзэлбэ. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа МТМ-гэй хүдэлмэрилэгшэ Людмила Ескина һайн амжалта туйлаа.

Шатараар түрүү һуури Василий Баженов эзэлбэ. Түрүү һуури эзэлһэн хүнүүдтэ грамота болон бэлэгүүд барюулагдаба. Мүн МТС-эй уран һайханай самодеятельностиин кружок Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ һайн концерт харуулһан байна.

ТҮЛ АБАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Аймагай колхозуудта үбэлэй 3000 түл абтаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Ранжуровай, Ждановай нэрэмжэтэ, «Комбайн» колхоздо түл абалга түлэг дундаа. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой Намса Цыбикжаповагай бригадынхид абаһан 200 түлнүүдээ һайнаар түлжүүлжэ байна. Энэ бригада сүүдхэдээ 10—20 түл абана. Түл абалга үргэлжэлһөөр.

АГИТБРИГАДА КОЛХОЗУУДТА ОШОНО

Аймагай Культурын байшангай агитбригада колхозуудта ошожо концерт харуулна. Мүн колхозуудай холын фермэнүүдтэ ошоно. Агитбригадынхид концерт харуулхаһаа гадна, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Мүн агитбригадынхид улаан булан түхеэрэлгэдэнь малшадта туһална. Һаяар энэ бригада Хамнигадайн МТС-эй зонын колхозуудта концерт харуулхаяа ошохонь.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Кудара-Сомон тосхондо «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн», «Кударинский колхозник» газетэнүүдэй хүдөө бэшэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэбэ. КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Мурғин элидхэл хээ. Газетэнүүдэй хүдэлмэри тухай тус редакцинуудай түлөөлэгшэд тобшохон тоосоо хэһэн байна. Үгэ хэлэһэн хүдөө бэшэгшэд Г. Одоев, У. Гылынкылов, Д. Тулухеев ба бусад газетэнүүдэй ажал тухай ажаглалта ба һанамжануудаа хэлэһэн байна.

Г. Цыдыпов.

Улан-Удэ мебельнэ фабрика үнгэрэгшэ жэлэй үйлэдбэриингөө даабарине амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ заводой Иван Леоновичын хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Леоновичын бригада хүдэлмэрилжэ байна. Зүүн гарһаа бригадир И. Леонович.

А. Мантаевай фото.

Эхэ орондоо барилгын модо ехээр үгэе

Модошодто юун һаалта хэнэб?

Баргажанай леспромхозой Гусиха гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктынхид модо шэрэлгээр зарим тэды амжалта туйлабашье, байһан арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэжэ шаданагүй.

Автомашинануудта модо ашадаг гурбан автокран эндэ бии нэрэтэй. Тэдэ автокранууд һаадгүйгөөр хүдэлөөд байбал, халаан соо 240 кубометрһээ доошо бэшэ модо ашаха аргатай бшуу. Зүгөөр энэ кранууд хүсэд һайнаар ашаглагданагүй, заримдаа миин байна.

Доодо складай 3 бригадануудые хүсэд хангахын тулада 8 часай туршада 250—300 кубометр модо шэрэхэ шухала. Теэд доодо складта бүхэли сүүдхэ соо ойройдоол 325—365 кубометр модон зөөгдэнэ. Энээн дээрэһээ боложо доодо складайхид халаан соогоо хахад нормо дүүргэхэ баатай болоно.

Автомашинануудшье мүн лэ хүсэд ашаглагданагүй. Жолоодогшод үдэртөө 3—4 дахин рейс хэжэ, 35—40 кубометр модо зөөхын оронд ойройдоол нэгэ — -хоёр рейс хэнэ.

Шадаал һаа олон рейс хэжэ, ехэ модо зөөхын түлөө оролдожо байһан жолоодогшод автокрануудай муугаар хүдэлдэг дээрэһээ модо ашалга дээрэ удаан саг соо һаатаха, заримдаа хооһоор бусаха баатай болоно. Жэшээнь, январиин 14-дэ модо зөөхэеэ дээдэ складта ошоһон 7 автомашинануудай 6-ниинь үдэшэ болотор миин байгаад, хооһоор бусаһан байна. Иимэ ушарнууд мүнөөшье үзэгдэһөөр.

1-дэхи автоколонны жолоодогшо нүхэр К. Кузьмин ажалай эмхидхэлэй муу байһан тухай иигэжэ гомдоно. — КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр бидэ, хэдэн жолоодогшод, энэ леспромхоздо туһалхаяа ерээ һэмди. Арадайнгаа ажахыда шадаал һаа, ехэ модо үгэхэ гэһэн парти, правительствын заабариие дүүргэхын түлөө бидэнэр оролдонобди. Гэхэ зуура, ехэнхи сагнай модо ашалганда гаргашалагдана. Энээн дээрэһээ боложо, модо шэрэхэ түсэбнай дүүргэгдэнэгүй.

Машина, механизмүүдай бүтээсэ багатайгаар хүдэлдэг, эбдэржэ удаан саг соо һаатадаг шалтагаануудай нэгэниинь хадаа модо бэлэдхэлэй пунктын механигууд капитальна заһабари хайша хэрэгээр, муугаар хэнэ. Эбдэрһэн механизмууд саг соогоо заһабарилагданагүй. Жэшээнь, «КТ-12» маркын трактор дээрэ тодхогдоһон кран эбдэржэ, 2 хоног миин байгаа. Эбдэрһэн кранаа машинистын гансаараа заһажа шадахагүй байһые гаражые даагша нүхэр Заиграев, ахалагша автомеханик нүхэр Пронин һайса мэдэжэ байгаад, тэрэ доронь хэмжээ абаагүй. Механизмуудаа саг соонь заһаха гэхэдэ гаражда запасной частьнууд байдаггүй. Эдэ бүхы шалтагаануудһаа гурбан кранай нэгэниинь лэ үдэр соо арай гэжэ хүдэлөө болоно.

Модо бэлэдхэлэй пунктын хүтэлбэрилэгшэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие тоодоггүй байна. Элидхэл болон лекцинүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Дээдэ участогта ойройдоошье лекци уншагданагүй. Ноябриин 7-һоо хойшо ханын газетэ гаргагдаагүй. «Дайшалхы хуудаһануудшье» үни заяанай мартагдашанхай. Дээдэ участогуудта ажаһуугшад мүнөөшье болотор радиогүй һууһаар. Эндэ улаан булан бии нэрэтэй юм. Тэрээн соо ороходо хүйтэн, муухай байдаг. Журнал, газетэ табиха столшьегүй.

Хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табиха ёһотой.

К. Степанов.

Дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком, «Забайкаллес» комбинат леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй пунктнууд болон мастерска участогуудай абаһан уялгануудай үнгэрһэн жэлэй дүнгые хаража үзэбэ.

Социалистическэ мүрысөөндэ Шулуутайн леспромхозой Шабарай лесопункт түрүүлжэ гараа. Энэ пунктын модошод нёдондо жэлдэ һайнаар ажаллажа, абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн байна. Энээнэйнь түлөө тус коллективтэ СССР-эй ой модоной промышленностиин министерствын, ой модоной промышленностиин профсоюзай центральна комитедэй дамжуулгын Улаан туг, 10 мянган түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаба. Мүн хоёрдохи мүнгэн шанда энэ леспромхозой «Брянь» гэжэ лесопункт хүртэбэ.

Мастерска участогуудай дундаһаа Шулуутайн леспромхозой нүхэр Кравцовой хүтэлбэрилдэг участок дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа. Хоёрдохи мүнгэн шан Курбын леспромхозой нүхэр Мартыновай, Хандагатайн леспромхозой нүхэр Чистяковой даадаг мастерска участогуудта үгтэбэ. Гурбадахи шан Шулуутайн леспромхозһоо нүхэд Кулаков Терентьев хоёрой даадаг участогууд абаа.

Н. Тюрнев.

Шэнэ уялга абаба

«Забайкаллестранстрой» трестын барилгашад нёдондо жэл түсэбэй ёһоор 18 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэхэ аад, 26 миллион түхэригэй юумэ хэжэ, жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлэн дүүргэһэн юм. Энэ үе соо барилгашад 10 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулаа.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн барилгашадай эдэбхитэдэй республиканска зүблөөн дээрэ энэ трестын барилгашад 1957 ондо бүри һайнаар ажаллажа, энэ жэлдэ баригдахаар хараалагдаһан 10 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдэй барилгые болзорһоонь урид — декабриин 20-до дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Мүн жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 1 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр барижа, ашаглалгада үгэхэ гэһэн уялга абаба.

Н. Платонов.

Үрэгүй хөөрэлдөөгөөр үдэрөө барана

Манай республикын город, аймаг бүхэндэ нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна.

Энэ үедэ партийна организацинууд удха түгэлдэр, нүлөө ехэтэй ниитэ-политическэ хүдэлмэри һунгагшадай дунда үргэн далайсатайгаар ябуулха зорилготой. Энэ ушарые Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирэг» колхозой партийна эхин организациин секретарь Гымпылова орсанагүй, зүбтэй дээрэ тоолоно, һайшаана. Зүгөөр, бодото байдалынь хаража үзэхэдэ «Улаан Эрхирэг» колхоздо һунгалтада бэлэдхэл муугаар ябуулагдана.

АГИТПУНКТНУУД ЭМХИДХЭГДЭЭДҮЙ

Энэ колхоз комплексно 5 бригадатай юм. Эндэ һунгуулиин 3 участок эмхидхэгдэнхэй. Һунгуулиин участок бүридэ агитпункт эмхидхэгдэхэ ёһотой байгаа. Нүхэр Гымпыловагай хэлэһэнэй ёһоор агитпунктнууд эмхидхэгдэнхэй юм. Теэд эдэ агитпунктнуудта мүнөө хүдэлмэри ябуулагданагүй шахуу.

Эрхиригэй № 33 һунгуулиин участогай агитпунктые абажа үзэе. Энэ участок колхозой центр дээрэ юм. Тэндэ 400 гаран һунгагша ажаһууна. Агитпунктнь үүлтэртэ үнеэдэй фермэ дээрэ нээгдэнхэй гэжэ тоологдодог. Энэ фермэнь колхозой һуурин газарай зүүн урда хажууда, 200—300 метрын газарта байрлана. Эндэнь «Агитпункт» гэһэн гаршагшьегүй, тиимэһээ һунгагшадай оложиво срэхэнь бэрхэтэй. Зосоонь ороходо витринэдэ хадагдаһан нэгэ хэды брошюрануудһаа ондоо һунгуули тухай уншаха нэгэшье литература үгы.

—Юундэ һуурин газарһаа иимэ холо агитпункт эмхидхээ зомта?—гэжэ һурахада парторганизациин секретарь Гымпылова эндэмнай хүдөөгэй библиотекэ байрладаг, тиимэһээ эндэ эмхидхээбди гэжэ харюусадаг. Хүдөөгэй библиотекэдэ агитпункт эмхидхэһэниинь зүбтэйшье юм бэзэ, теэд энэ библиотекэдэ гэхэ гү, али агитпунктда һунгагшад ерэдэггүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Нүгөөдэ агитпунктнь комплексно хоёрдохи бригадада, «Арбижал» гэжэ нютагта хүдөөгэй клубта нээгдээ гэжэ тоологдодог. Теэд эндэнь Эрхирэгтэ эмхидхэгдэһэн агитпунктда адли, мүн гаршагшье үгы, түхеэрэлгэшье үгы.

Агитпунктнуудаа ёһотоор түхеэрхэ аргамнай үгы, улаан бүд хомор гэжэ нүхэр Гымпылова хөөрэнэ. Теэд энэнь ямаршье үндэһэгүй шалтаг юм. Агитпунктнуудые түхеэрхын тула заатагүй улаан бүд хэрэгтэй бэшэ ха юм. Бэшэгдэһэн лозунг, плакадууд эндэ үгы. Агитаторнууд дежурладаггүй байна.

Тэрэнһээ байтагай, агитпунктнуудые даагшанаршье ажаллажа эхилээгүй, өөһэдынгөө даалгабаришье мэдээгүй байһаар. Арбижалай агитпунктые даагша, коммунист П. Санжиев һаяхан болотор уялгаяа мэдээгүй байгаа. Энэ нүхэр агитаторнуудайнгаа нэрэ, обогшье мэдэхэгүй, ажал хүдэлмэриин түсэбшье үгы, һанаа амархан һуужа байһаар. Мүн Эрхиригэй агитпунктые даагша Доржиевшье иимэрхүү байба.

— Агитпунктнуудые даагшанартнай юундэ уялгаяа мэдэнэгүйб?— гэжэ парторганизациин секретарь Гымпыловаһаа һурахада:—Эдэ зомнай һаяхан томилогдоо, тиимэһээ уялгаяашье мэдээгүй байгаа бэзэ, —гэжэ һанаа амархан харюусаба.

Энэньшье зүб байжа болоно. КПСС-эй Заиграйн айком агитпунктнуудай даагшанарые томилоод, тэдэниие суглуулжа семинар зүблөө үнгэргөөгүй, хэхэ хүдэлмэри тухайнь хэлэжэ, заажа үгөөгүй байһаар.

«ХАРЮУСАЛГАТА», «ХАРЮУСАЛГАГҮЙ» АГИТАТОРНУУД

«Улаан Эрхирэг» колхоздо сомоной Соведтэ һунгаха 25 округ эмхидхэгдэнхэй. Округ бүридэ 2 агитатор томилогдоо, тэдэнэй нэгэниинь «харюусалгата агитатор» юм гэжэ нүхэр Гымпылова хэлэнэ. Теэд эдэ «харюусалгатай», «харюусалгагүй» агитаторнуудынь февралиин 1 болотор хүдэлжэ эхилээдүй байба.

—«Харюусалгатай», «харюусалгагүй» агитаторнууд гээшэмнай ямар удхатай юм?—гэжэ нүхэр Гымпыловаһаа һурамаар байна. Агитаторнуудые иигэжэ хубааха гээшэ буруу хэрэг бэшэ аал? Бидэнэй һанахада агитатор бүхэн өөрын участогтай байха, өөрынгөө хүдэлмэри тушаа партийна организациин үмэнэ харюусаха зэргэтэй.

ХООҺОН ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУД

Һунгуулиин урда тээ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн, энээн тушаа тусхай хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна. Баталагдажа абтаһан хэмжээ-ябуулгануудынь 6 пунктһаа бүридэнэ гэбэл:

1. Январиин 26 болотор комиссинуудай гэшүүдэй зүблөө үнгэргэхэ;
2. Февралиин 2-то агитаторнуудай зүблөө үнгэргэхэ (ямар асуудалаар — тэрэнь мэдэгдэнэгүй).
3. Февралиин 1 болотор агитпунктнуудые түхеэрэхэ (хожомдоһон болзор гэжэ һанагдана).
4. Февралиин 1-һээ 15 болотор «һунгуулиин советскэ системэ» гэһэн темээр лекци уншаха (хаана, хэнэй уншахань заагдаагүй).
5. Залуу һунгагшадай вечер үнгэргэхэ (хэзээ, ямар темээр, тэрэнь баһал мэдэгдэнэгүй).
6. Февралиин 1 болотор һунгагшадай списогүүдые үлгэхэ (юундэ энэ пункт оруулагдаа юм? Энээн тушаа һунгуулиин Дүрим соо сэхэ хэлэгдэнэ ха юм);

Энэ тэдыгээр хараалагдаһан хэмжээнүүдынь дүүрэнэ. Теэд тэдэнээ дүүргэхын түлөө оролдодоггүйнь халаглахаар. Агитаторнуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ тушаа, агитпунктнуудай хүдэлмэри тухай, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тушаа, концерт наада табиха тушаа нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй байшоо.

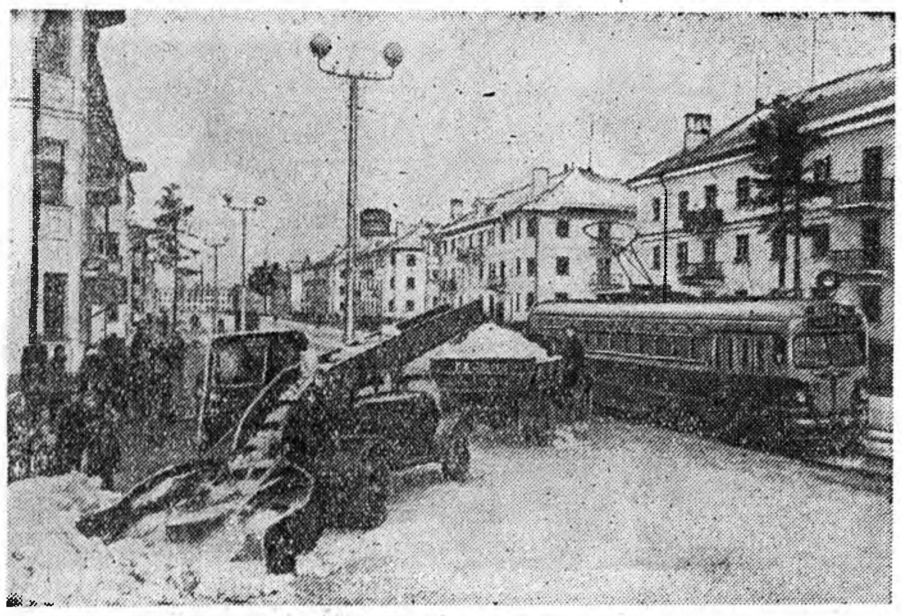
ТҮЛӨӨЛЭГШЫН ЕРЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР...

«Улаан Эрхирэг» колхоздо ниитэ-политическэ, агитационно хүдэлмэриин һулаар табигдаһан тухай КПСС-эй Заиграйн айком мэдэжэ байгаа ёһотой. Һаяхан эндэ КПСС-эй айкомой түлөөлэгшэ, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын аймагай отделениин харюусалгата секретарь Уладаев ябажа ошоһон байна. Энэ нүхэр аймагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэһээ ондоо асуудалаар һонирхоогүй, агитационно хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ тушаа партийна организацида бодото туһаламжа үзүүлээгүй.

—Хахад үдэр болотор унтаад лэ мүртэй юумэ хэнгүй бусаа,—гэжэ нүхэр Гымпылова сэхыень хэлэнэ. Нүхэр Уладаев комплексно хоёрдохи бригадаар ябаһан аад, нэгэшье лекци уншаагүй, агитаторнуудта заабари, зүбшөөл үгөөгүй. Богонихоноор хэлэхэдэ, партиин айкомой түлөөлэгшын ерэжэ ошоһон газарта энэ гэхэ хубилалта болоогүй, политическэ хүдэлмэри муу байһан зандаа үлэшөө. Айкомой түлөөлэгшэд хододоол иигэжэ миин лэ ябаад ошодог байгаа гээшэ гү?

Саг үнгэржэ байна. Һунгалтын болохо үдэр ойртобо. Энэ үедэ ниитэ-политическэ, агитационно хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр, далайса ехэтэйгээр ябуулагдаха ёһотой. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ ушарһан дутуу дунданнуудые дары усадхаха гээшэ колхозой партийна эхин организациин түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно.

Д. Цыбикжапов, манай корреспондент.

Ирхүү городто дүтэхэнэ Ангара Китой гэжэ хоёр мүрэнэй дунда Ангарск гэжэ залуу город баригдажа, үдэрһөө үдэр бүри үзэсхэлэн һайхан боложо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуу мянгаад дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд ашаглалгада үгтэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангарск городой нэгэ үйлсэдэ тусхай машинаар саһа арилгажа байна. **М. Минеевэй** фото.

Ирхүү городой Ждановай нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ

УНИВЕРСИТЕДЭЙ ГАЗЕТЭ

Университедэй дэргэдэ «Эрдэмтэ кадрнуудай түлөө» гэжэ газетэ гарана. Энэ газетэдэ университет дотор боложо байһан научна шэнжэлэлгын хүдэлмэри, багшанар, студентнүүд ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдал үргэнөөр харуулагдана.

ЭДЭБХИТЭЙ ЭРДЭМТЭН

Һаяхан доцент Ф. А. Кудрявцев хэдэн жэл соо хүдэлмэрилжэ, «XVIII зуунжэлэй һүүл ба XIX зуунжэлэй түрүүшын хахадта зүүн урдахи Сибириин социальна ба экономическа хүгжэлтэ» гэжэ темэдэ докторой нэрэ зэргэ ололгын диссертаци бэшэжэ дүүргэбэ. Тэндэнь бурядууд, ородууд, эвенк арадуудай социальна ба экономическа хүгжэлтэнүүд үргэнөөр харуулагдаха зуураа эдэ арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл харуулагдана.

Мүн Агуухэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ойдо зорюулан Ирхүү городой түүхын очеркнуудые хэблэлдэ бэлдэжэ байна. Тэрэнһээ гадна «Бурят-Монголой түүхын» хоёрдохи томые бэлдэхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ф. А. Кудрявцев педагогическа ажал ябуулха зуураа түүхын кружогые хүтэлбэрилнэ.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Мүнөө университедэй шэнэ байшанай һуури табигдажа, мүн найма—найман квартиратай 2 гэр баригдажа байна, университедэй мүнөөнэй байшанда залгамал механическа мастерской баригдажа дүүрэхэ болоо. Мүн университет дотор столово, 1200 студентые хангажа байха хубсаһа үлгэхэ газар бии болгогдоо.

СЕКЦИНҮҮД БА КРУЖОГУУД

Студентнэр волейболой, баскетболой, боксын, шатарай, хүнгэн ба хүндэ атлетикын, сана ба конькигаар һолжоролгын, буудалгын ба бусад спортивна секцинүүдтэ һуралсана. Тренернүүдэй дунда боксоор Советскэ Союзай чемпион, спортын мастер Мигеров, нэгэдэхи разрядай спортсменүүд Коновалов, Гроссман, Старченко ба бусад бии. Мүн хатар наадаанай, дуунай, уран үгын, баянистнуудай, драмын, струнна ба духовой оркестрнүүдэй, парашюдаар һурэлгын, автомобильна мэтын кружогууд хүдэлнэ. Кружогуудые городой эрхим музыкантнууд, артистнууд, хормейстернүүд ба университедэй багшанар хүтэлбэрилнэд.

НАЦИОНАЛЬНА ВЕЧЕР

Университедэй дэргэдэхи бурят-монголой отделениин студентнүүд национальна вечер үнгэргэбэ. Энэ вечертэ Ирхүү ба Ангарск городой залуу хүдэлмэришэд, студентнүүд ба Усть-Ордын национальна округай колхознигууд хабаадалсаа. Суглаарагшадай дунда бурядууд, ородууд, хитадууд, монголнууд, якудууд, эвенкнүүд, хакассууд, литовецууд, украинецууд гэхэ мэтэ олон яһатан байгаа. Вечертэ ерэгшэдтэ лекци уншагдаа, концерт табигдаа. Концертын һүүлээр танцанууд ба яһатан бүхэнэй хатар нааданууд эхилээ. Олон нацын залуушуул үдэшэ орой болотор сэнгээд, ехэ хүхюутэй тарабад.

ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ БУРЯТ-МОНГОЛ ХЭЛЭНЭЙ НАУЧНА КРУЖОК

Энэ кружогые доцент Рыгдылон, филологическа наукануудай кандидат Шаракшинова хүтэлбэрилжэ, студентнүүдээрээ хамта ехэхэн научна шэнжэлэлгын ажал ябуулжа байна. Энэ үнгэрһэн зун лингвистическэ ба археологическа группанууд доцент Рыгдылоной хүтэлбэри доро Ольхон ошожо, энэ газарай бурят арадай диалектнүүдые бэшэжэ абаһан ба Яланса тосхонһоо холо бэшэ «Улаан Хада» гэжэ газарта археологическа малталга хэжэ шулуун үеын (неолит) хүнүүдэй ажаһууһан газар (стоянка) олоо. Нүгөөдэ фольклорно экспедицинь наукануудай кандидат Шаракшиновагай хүтэлбэреэр Ага, Ахын аймаг ошожо, үльгэр, онтохонуудые, хошон үгэнүүдые, таабаринуудые, дуунуудые олоор суглуулһан, бэшэжэ абаһан байха юм. Мүнөө үедэ студентнэр суглуулһан материалаа шэнжэлжэ байнад.

Ш. Бакшеев.

Шүүбэри түлэлгэ

Улан-Удын 301-дэхи центральна нөөсэлгын касса СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжын шүүбэритэ 19-дэхи тиражаар 300 үлүүтэй мянган түхэригэй шүүбэри түлэбэ.

Тэрэ тоодо 500 түхэригэй нэгэ облигацида 25800 түхэригэй шүүбэри тудаһан юм. Мүн 10800 түхэригэй нэгэ шүүбэри, 5000 түхэригэй 3 шүүбэри түлэгдэһэн байна.

Тус касса январь һарын туршада Гүрэнэй урьһаламжануудаар 1 миллион 518 мянган түхэригэй шүүбэри түлэһэн юм.

Н. Петров

Нютаг бүриһөө ерэһэн бэшэгүүд

Үндэр ургасын түлөө. Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад сабшалан дээрэ бүри үндэр ургаса ургуулжа, малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Мүнөө колхозой һүнэй, хониной фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд сабшалан дээрээ хохир, шэбхэ гаргажа тараана. Сабшалангаа үтэгжүүлжэ, үндэр ургаса абахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ 1-дэхи ОТФ-гэй хонишод түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр мянга гаран хоорбо хохир даалгагдаһан участогтаа гаргажа тараагаа.

Ц. Цыдыпов

***

Оролдосотой дархан. Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой кузница Сэнцэ голой эрьедэ юм. Үглөө эртэшье, үдэшэ оройшье түмэр сохихо абяан тэндэһээ аяар холо хүрэтэр сууряатан байдаг. Эндэ колхозой суута дархан, 64 наһатай Жаб Базарович Дабаев хүдэлнэ. Нүхэр Дабаев шарга, тэргэ, хүдөө ажахын машина ба бусад зэр зэмсэгүүдые саг соонь заһабарилжа, колхозойнгоо ажалда ехэ туһа хэнэ. Һаяхан нүхэр Дабаев ажалта үдэртөө мүнгэ, тоһо ба бусад зүйл ехээр абаа.

Ш. Бамбалаев.

Һонин хөөрэлдөөн. Улан-Удын педучилищиин багша Анна Родионовна Богданова үнгэрэгшэ зун Хитад экскурсяар ошожо ерээ юм. Һаяхан А. Р. Богданова түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдтэй Хитад орон тухай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Анна Родионовна Хитадай Арадай Республикын түүхэ ба хүгжэлтэ тухай хөөрэхэ зуураа, тэндэһээ асарһан зурагуудые харуулжа суглаарагшадые һонирхуулаа. Агуу ехэ совет ба хитад арадуудай холбоо барисаанай улам бэхижэжэ байһан тухай үни тогтожо хэлээ.

З. Гомбожабай

* * *

Һунгагшадта концерт. Ленинэй нэрэмжэтэ (Кяхта) колхозой Киранай комплексно бригадын уранһайханай самодеятельностиин коллектив колхозой центр ерэжэ, һунгагшадта зорюулан концерт табяа. Концертынь программада СССР-эй арадуудай дуунууд, хатар наадануд бии. Хонишон Алексей Игумнов, колхозница Раиса Мостовская ба бусадай гүйсэдхэһэн номернууд харагшадые ехэ һонирхуулаа.

С. Климов.

Олимпийскэ нааданай чемпион түрэл городтоо ерээд мордобо

Боксоор XVI олимпийскэ нааданай чемпион, СССР-эй спортын габьяата мастер Владимир Сафронов түрэл город — Улан-Удэдээ ерээд бусаба. Нүхэр Сафронов нютагтаа айлшалха зуураа городой һургуулинууд, спортивна һайндуранай бүлгэмүүд, эмхи зургаануудта уряалаар ошожо, уулзалгануудые хэһэн байна.

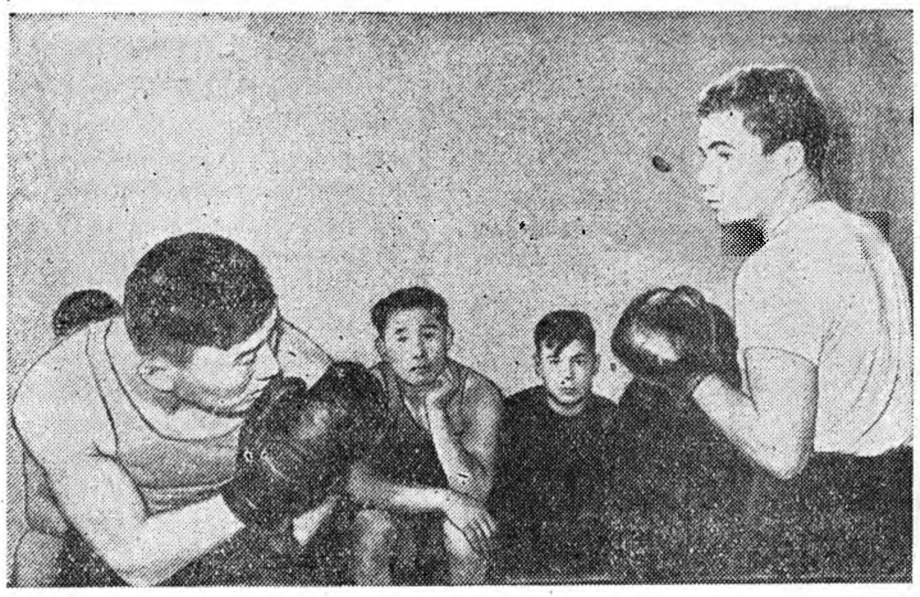
Улан-Удын 3-дахи дунда һургуулиин байшан соо тэрэ эдир спортсменүүдэй республиканска һургуулиин һурагшадтай уулзаа. Олимпийскэ нааданда хабаадалсаһан СССР-эй командын гэшүүд хүндэ атлет Владимир Куц, гимнаст Чукарин, боксёрнууд Г. Шатков, Енгибарян ба өөр тухайгаа тэрэ эдир спортсменүүдтэ хөөрэжэ үгөө.

— «Улан-Удэдэ һуража байхадам боксын мэргэжэлдэ намайе Александр Ринчинов һургаа һэн. Би өөрынгөө багша-нүхэр тухайгаа хаанашье ябахадаа мартадаггүйб, гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлжэ, Мельбурн ошоһон, Австралиин арадай советскэ спортсменүүдые хүндэтэйгөөр угтаһан тухай, хари гүрэнэй спортсменүүд тухай хэлээ.

Эдир боксёрнуудай гуйлтаар Сафронов өөрынгөө дүй дүршэлтэй танилсуулан тусхай урок үнгэргэбэ.

С. Очиров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: боксоор олимпийскэ чемпион В. Сафронов иимэ урок үнгэргэжэ байна. **А. Мантаевай** фото.

Маршал Г. К. Жуков Индидэ байһаа[н]

БАНГАЛОР, февралиин 2. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй сэрэгэй-инженернэ авиационно колледждэ мүнөөдэр ошожо хараа. Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй һуралсалай бэлэдхэлые эрхилдэг управлениин начальник авиациин коммодор Лал болон колледжын начальник полковник Н. Дж. Кирпалани гэгшэд Маршалые, мүн тэрээнтэй хамта ябалсаһан советскэ болон индиин генералнуудые, офицернүүдые угтаа. Г. К. Жуковые амаршалхадаа, коммодор Лал иигэжэ хэлэбэ: Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй һуралсалай бэлэдхэлэй хүтэлбэрилэгшэ байһандаа, танай эндэ, манай сэрэгэй-инженернэ авиационно колледждэ ерээд байхадатнай амаршалха зол тудаба. Элитэ ехэ полководец гэжэ алдаршаһыетнай, дайнай үедэ бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохын түлөө тэмсэһэн хүн гэжэ таниие бүхы дэлхэйн зон мэдэдэг. Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ хабаатай бидэнэй олонхимнай таниие үльгэр түүхэдэ ороһон хүн гэжэ тоолодогбди. Мүнөө таниие харахадаа хүсэһэн хүсэлнэй хүсэлдэбэ гээшэ.

Г. К. Жуков колледжын байдалтай, һуралсалтайнь танилсаба. Сэрэгэй хэрэгээр болон техникээр ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн номууд бии гү гэжэ техническэ библиотекэ соо орходоо Маршал һонирхобо. Колледж соо олон хүн ород хэлэ мэдэхэ байба.

Колледжые хаража дүүргээд, һайнаар угтаһандань колледжынхидтэ халуун баяр хүргэбэ. Советскэ, мүн Индиин тугуудаар шэмэглэгдэһэн, задагай автомобиль Бангалорой үйлсэнүүдээр ябана. Үйлсэнүүдтэ суглараһан городой олон хүнүүд элитэ ехэ советскэ полководецые амаршална. Үнэн зүрхэнһөө зоной амаршалхадань, Маршал инаг ха[...] наар харюусана.

БАНГАЛОР, февралиин [...] (ТАСС). Бангалорто ерээд бай[...] Советскэ Союзай Маршал Г. [К.] Жуков Лал Баг гэжэ Индиин су[...] ботаническа садта ошожо ха[...] Тэндэ Г. К. Жуковта баглаа с[...] барюулагдаа.

Нэгэ павильон соонь зэргэлүү[...] тариһан хоёр модо Маршалда [...]руулба. Нэгэ модонойнь хажу[...] иигэжэ бэшэгдэһэн байна: «Инд[...] омогорхол. СССР-эй Министрнүү[...] Соведэй Түрүүлэгшэ Николай Ал[...]сандрович Булганин Индидэ тү[...]тэ айлшалга хэхэ үедөө [...] оной ноябриин 26-да һуулгаа». [...] жуудахи модонойнь хажууда и[...]жэ бэшэгдэнхэй: «Индиин омо[...]хол. СССР-эй Верховно Сове[...] Президиумэй гэшүүн Никита С[...]геевич Хрущев Индидэ түү[...] айлшалга хэхэ үедөө 1955 о[...] ноябриин 26-да һуулгаа». Араук[...] гэжэ модо һуулгажа үгыт [...] Г. К. Жуковта хандана. Мар[...] дуратайгаар зүбшөөжэ, модо [...]ряад, тэрээнээ уһална. «Һайн ургажа байг. Хожом ерэхэдээ, [...]дэртэнь нүхэдтэеэ амархаб»,—[...] Г. К. Жуков хэлэнэ.

Хомор дайралдадаг, гоё һай[...] кротон гэжэ нэрэтэй сэсэг Г. К. [Жу]ковта харуулба. «Н. С. Хрущевой [нэ]рэмжэтэ кротон», «Н. А. Булгани[...] нэрэмжэтэ кротон» гэжэ тэдээнд[...] бэшээтэй. Советскэ гүрэнэй [...] хүтэлбэрилэгшэдтэ бэлэг бол[...] зорюута таригдаһан сэсэгүүд [...] гэжэ штадай главна министр х[...]нэ.—Һаяар Москва эльгээхээ [...]набди.

КОЧИН, февралиин 3. **(ТАСС[-эй] тусхай корр.).** Советскэ Сою[...] Маршал Г. К. Жуков болон тэр[...]тэй хамта ябалсаһан хүнүүд [...] Индиин томо город болохо Ко[...] городто үсэгэлдэр ерээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси

Израиль сэрэгээ үгэ дуугүйгөөр Египедһээ гаргаха ёһотой

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 2. (ТАСС). Египедэй газарһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай ООН-эй абаһан резолюциие Израиль дүүргэнэгүй. Энээнһээ боложо, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдалые Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэрэй үдэрэй заседани дээрэ дахин зүбшэн хэлсэлгэ болобо.

Израилиин сэрэгэй эзэлээд байһан Египедэй зарим газарые «уласхоорондын хинамжада абаха» тухай түсэбые баталуулхын тулада нююса далдын бэлэдхэл хэхэ зорилгоор Генеральна Ассамблейн пленарна заседанинууд һүүлэй үедэ Америкын болон хэдэн бусад делегацинуудай баалалтаар хэдэн дахин хойшолуулагдаһан байна гэжэ журналистнууд тэмдэглэнэ.

Дүтын Зүүн зүгэй амгалан тайбан байдалые Израиль саг үргэлжэ эбдэжэ, добтолго хэхээ һэдэнэ гэжэ түрүүн үгэ абажа хэлэһэн Египедэй түлөөлэгшэ Фавзи хэлэбэ. ООН-эй элдэб органууд Израилиин иимэ ябуулгыень хэдэн дахин буруушааһан байна. Израилиин иигэжэ убайгүйгөөр аашалжа байхадань, ООН гараа хабсаран миил хаража байха гээшэ гү? ООН «хубхай хооһон, олон резолюцинуудые абаад лэ байха юм» гү, али «ООН-эй Уставые саашадаа үнэн сэхээр баримталдаг болохонь гээшэ гү?»—гэжэ Фавзи асууба.

«ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд хархис зорилгоор хэрэглэгдэхэдээ болохо» гэһэн «һэжэг» бии гэжэ Египедэй делегат тэмдэглэбэ. Тииг[э]шье иимэ зорилгоор «ООН-эй хү[сэ]нүүд» хэрэглэгдэхэ үгы бэзэ г[э]... найдажа байһанаа тэрэ мэдүүлб[э].

Йеменэй түлөөлэгшэ Египе[дэй] эсэргүү хэгдэһэн добтолгые бу[руу]шаагаад, «энээнһээ хойшо ондоо [...] толгодо» хабаадалсахаяа бол[и]ди гэтэрынь Израилиин добто[...]шодые хэһээхыень Генеральна [Ас]самблейе тэрэ уряалба.

Израиль Египедэй газарһаа с[...]гээ ямаршье арсалтагүйгөөр, [...]тыень гаргаха ёһотой гэжэ Инд[о]зиин түлөөлэгшэ Ханифах онсо[...] тэмдэглээ. Ливиин болон Эква[до]рой түлөөлэгшэд мүн лэ иимэ эр[...]тэнүүдые табяа.

Генеральна Ассамблейн резо[лю]циие дүүргэхэһээ арсахадаа, Из[ра]иль ООН-до зорёон үһэрижэ, ул[ас]хоорондын эрхые бүдүүлигээр [...]дэнэ гээшэ гэжэ Румыниин деле[гат] Жожа онсолон тэмдэглэбэ. Тии[гэ]дээ Израиль Дүтын Зүүн зүгэй б[ай]далые аюултай болгоно гэжэ Ру[мы]ниин делегат хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК, февралиин [...] (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэ тохё[ол]доһон байдал тухай асууда[л] ООН-эй Генеральна Ассамблейн [...]гэлдэрэй үглөөнэй пленарна засе[да]ни дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ үргэл[жэ]лүүлэгдээ.

Украинска ССР-эй, Чехосло[ва]киин, США-гэй, Ливанай, Япо[ни]... болон Югославиин түлөөлэгшэд [за]седани дээрэ үгэ хэлээ.

ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛНУУДЫЕ ЗАХИХА ТУХАЙ

Манай хэблэл хадаа ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэниие ажалай шэнэ түйлалтада зоригжуулха хүсэ ехэтэ зэбсэг болоно. Тиимэһээ, ажалшадай дунда газетэ, журнал тараалга—политическэ ехэ удхашанартай хэрэг мүн.

Промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэл ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Республика доторнай 1957 оной туршада газетэ, журнал захилга нёдондо жэлэйхиһээ үлүү амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй жэшэбэл, мүнөө 17 мянган хэһэг газетэ, журнал олоор тараагдаа.

Энэ баримта юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, ажалшадай культурна эрилтын улам ургажа байһые элеэр харуулна. Парторганизациин, советскэ болон хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, нютагай эдэбхитэдэй зүгһөө ойлгууламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда үргэнөөр ябуулаад байгаа хадань, энэ шухала хэрэг сохом һайнаар дүүргэгдэхэ.

1957 ондо аймагуудай ажалшадай газетэ, журнал захиһан жэшээ дээрэ энээниие хараад үзэе. Сэлэнгын аймагта газетэ, журнал захилга илангаяа эмхитэйгээр үнгэрөө. Хэлхеэ холбооной эндэхи конторын начальник Т. А. Беликов, хэблэл тараалгые эмхидхэгшэ Ю. Г. Югова оролдосотойгоор ажаллаа. Ториин аймаг (Хэлхеэ холбоонойнь конторын начальник нүхэр Гансарунов, хэблэл тараалгые эмхидхэгшэ нүхэр Осколков) сэлэнгынхидһээ дутаагүй.

Яруунын, Хориин, Түнхэнэй, Кударын аймагуудта газетэ, журнал захилга нёдондонойхиһоо һайнаар үнгэргэгдэбэ.

Хүдөө нютагуудаар хэблэл тараалгада горьтой анхарал табигдаа. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид хамта дээрээ республиканска, аймагай 365 хэһэг газетэнүүдые, центральна олон газетэ, журналнуудые захиба. Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд мүн лэ олоор захиба.

Яруунын аймагай Молотовой, Ториин аймагай «Улаан Тори», Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай айл бүхэниинь газетэ, журнал захиһан байна.

Газетэ, журнал тараагшад амжалтатайгаар хүдэлөө. Энэ талаар Нарһатын МТС-тэ газетэ тараагша нүхэр Румянцев, Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Печкин һайн үрэ дүн туйлаа. Бичурын МТС-тэ газетэ тараагша нүхэр Перелыгин, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо газетэ тараагша нүхэр Цыренов, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо газетэ тараагша нүхэр Будаев ба бусад амжалта туйлаа.

Газетэ, журналнуудые олоор тараахын тула горьтой хүдэлмэри хэжэ, түсэбөө дүүргэһэн отделенинүүдэй, агентствонуудай начальнигуудые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй тоодо Ториин аймагай Бургалтайн отделениин начальник нүхэр Прокопьева, Галуута Нуурай отделениин начальник нүхэр Воробьев, Бага-Куналейн отделениин начальник нүхэр Бабошина ба бусад ороно.

Хэлхеэ холбооной министерствын Управлени газетэ, журнал захилгын дүн һаяхан гаргаа. Хэлхеэ холбооной олон хүдэлмэрилэгшэд, почтальонууд, газетэ тараагшад һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө шанда хүртэбэ. Шан абагшадай дунда Нарһатын МТС-тэ газетэ тараагша нүхэр Румянцев, Бичурын МТС-тэ газетэ тараагша нүхэр Перелыгин, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо газетэ тараагша нүхэр Цыренов, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо газетэ тараагша нүхэр Будаев, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздохи почтальон нүхэр Конев, Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой почтальон нүхэр Колмакова, Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой почтальон нүхэр Щевелева болон бусад шагнагдаба.

Гэбэшье, газетэ, журнал тараалгаар республика доторнай горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Жэшээлбэл, «Бурят-Монголой үнэн» газетэ түсэбэй ёһоор 10 мянга хэһэг тараагдаха ёһотой аад, мүнөө 8357 хэһэг тараагдаа. «Агитаторай блокнот», «Байгалай толон» журнал мууса таража байна.

Илангаяа Тарбагатайн (Хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Эпов, хэблэл тараалгые эмхидхэгшэ нүхэр Абросимов), Мухаршэбэрэй (начальнигынь нүхэр Конечных), Кяхтын (начальнигынь нүхэр Щербаков), Байкало-Кударын, Хойто Байгалай, Баунтын аймагуудта газетэ, журнал захилга тон хангалтагүй байһаар.

Дээрэ дурсагдаһан аймагуудтахи хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд газетэ, журнал тараалгые эмхидхэгшэд ямаршье эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулнагүй. Даажа абаһан ажалдаа даншье харюусалгагүй, албан хойрогоор хандана.

Хүдөө ажахын министерство хүдөө ажахыда хабаатай элдэб ном дэбтэрнүүдые ажалшадай дунда үргэнөөр тараахын түлөө һаналаа табинагүй. Тиимэһээ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд өөһэдтөө хабаатай литература захинагүй.

Эндэ заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ нютагуудтахи партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэд туһа хүргэхэ гэжэ найдагдана.

Мүнөө хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, почтальонууд, газетэ, журнал тараагшад энэ хэрэгээ иигээд лэ хизаарлангүй, саашань үргэлжэлүүлээд, хараалһан түсэбөө дүүргэхын тула оролдохо зэргэтэй.

П. Разницын, Бурят-Монголой хэлхеэ холбооной Управлениин хэблэл тарааха таһагай начальник.

Алжирта забастовко үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, (ТАСС). Алжирта бүгэдэниитын забастовко үргэлжэлһөөр гэжэ Франциин хэблэл мэдээсэнэ. Ороноо бэеэ даанхай болгохын түлөө забастовко хэжэ байһан ажалшадые дарахын тулада Франциин засагаархид хатуу хэмжээ абана. Хүшэр хүндэ хүдэлмэридэ хүсөөрөө баалан тэдэниие ябуулна, сүүдтэ үгэн мүрдэнэ, ажалһаа гаргахамнай гэжэ занана.

Алжир город сэрэгэй байдалтай болонхой. Хүдэлмэришэдэй, худалдаа наймаашадай, трамвайн албахаагшадай хэжэ байһан забастовко үргэлжэлһөөр.

Мүн Францида байдаг ал[жи]р яһанай хүдэлмэришэд забасто[вко] хэнэ. Парижай, Марселиин, Лео[н], Греноблиин, Сент-Этьенный бо[лон] бусад городуудай предприятину[уд]та забастовко хэжэ байһан алж[ир] хүдэлмэришэдэй ехэ список һаяа[...] «Юманите» газетэ толилбо. [...]дэ хүдэлмэришэд дүрбэдэхи үдэр[...] забастовко хэжэ байна. Мета[...] болбосоруулгын, химическэ, бар[...]гын болон саарһанай промышле[н]ностьда хүдэлдэг хүдэлмэри[шэд] илангаяа олоороо забастовкодо [ха]баадалсана.

Италида забастовко болюулагдаба

РИМ, февралиин 3. (ТАСС). «Унита» газетэ иигэжэ мэдээсэнэ: газ гаргадаг энгэй предприятиин ажалшад февралиин 1-һээ эхилһэн бүхэнациональна забастовкоёо үсэгэлдэр үдэшэлэн болюулба. Пр[ед]приятиин эзэд ажалай хэлсээ да[хин] хаража үзэхэбди, ажалшадай [...]лин нэмэхэбди гэжэ уялга аба[ха]дань тэдэнэр иимэ тогтоол абаа [...]

Америкын сэрэгэй хоёр самолёт бутаран унаба

ПАРИЖ, февралиин 3. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Реннэһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр департамент Манш Кальвадос хоёрой хоорондо Америкын сэрэгэй хоёр самолёт мүргэлдэжэ бутаран унаа. Экипажайнь з[...]гаан хүн үхэжэ, хоёрынь хүнд[э] шархатаа.

Редакторай орлог[ш]о
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—37-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н—00341. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 755.